

עריכה וכתיבה:

אביאל פרנס
אפי הורוביץ
דניאלה פייראזין
לירן גרוס
שאול דה-מלאך

עימוד ועיצוב:

נעמי טוקר

בהוצאת:

עזרא - תנועת הנוער התורני לאומי בארץ ישראל

מחלקת הדרכה

רח' בית הדפוס 11 ירושלים

טלפון: 025371640 פקס: 025372639

www.ezra.org.il

© כל הזכויות שמורות, ירושלים, תשע"ח

קוד QR לסריקה ומעבר לפלייליסט של
כל הסרטונים המופיעים בחוברת

הקדמת המזכ"ל

הננו!

מדריכים ומדריכות יקרים!

קריאת ה"הנני", מזכירה לנו את אברהם אבינו שעומד נכון אל מול בוראו במלוא אישיותו ונכון לעלות ולהתעלות בניסיון העשירי. אברהם, שענה לקריאה שהלכה והדהדה בעולם מאז בריאתו ללא תשובה, הקריאה הנוקבת והבלתי מתפשרת - שנשאל אדם הראשון

איכה?

קריאה זו, עדיין מהדהדת בעולם. יש שנענים לה, ויש שאוטמים את אוזניהם. לעתים, אנו נוטים לחשוב, שבלקייחת האחריות ובהיענות לצו הבורא, לאתגרים ולנסיונות אנו מאבדים משהו מעצמנו. תשובתו של אברהם - "הנני", מלמדת אותנו שההיפך הוא הנכון. היענות לשאלת האיכה מעצימה את האני הפנימי, שמופיע במלוא קומתו של האדם - הנני!

גם השנה, בחרנו לחבר תורה ודרך ארץ, ולתרגם קריאה רמה זו לדרכי פעולה בסניף. אנו אומרים השנה כולנו יחד, כעזרים - הננו! אנחנו כאן, יש לנו אישיות, יש לנו עצמיות, אנו בעלי עמוד שידרה ונצבים כולנו ללמוד וללמד את חניכינו כיצד כל אחד שומע את דבר ה', ועונה לשאלת ה"איכה במסכת חיו, בפעולותיו, בהקשבתו לקולו הפנימי, לשמו הפרטי, לאות שלו בתורה.

תוך כדי גיבוש הנושא וכתיבת החוברת, ראינו כי הרבה מהדברים הנכתבים בה נוגעים לשיחות ארוכות סביב נושאים אלו ולדמותו של אורי שלומאי ז"ל. אורי, מעבר להיותו חבר בועד התנועה היה פעיל מאוד ובעל נוכחות רבה. דמותו עומדת לנגד עייני ומראה לי מה המשמעות של להיות מ"אנשי השידרה", וכמה כוח יש לעמוד שידרה מסוג זה, כוח שממשיך להדהד ולהשפיע לעד.

בברכת התנועה, ובקריאה הברורה השנה - הננו!
מעריך ומוקיר מאוד
שאל דה מלאך

דבר מחלקת הדרכה

על הנושא ועל מבנה החוברת - הקדמת מחלקת הדרכה

מד"בים, מרכזות מדריכות ומדריכים יקרים,

'הננו', הוא הנושא שבחרנו בו השנה. בנושא זה אנחנו רוצים לחזור לבסיס שלנו. להיות עצמנו, להיות עצמאיים. לברר מי ומה אנחנו, מה העקרונות שמנחים אותנו.

אנחנו רוצים לגדל עמוד שדרה. לא להיות אנשים שעפים ברוח. שהם פעם פה ופעם שם וכל פעם הם עונים תשובה אחרת (תלוי מי שואל, כמובן). להיות עם נוכחות של 'הננו'.

אבל המושג שדרה הוא מורכב יותר. הרי אנחנו מכירים אנשים שהם 'בונקרים', שהולכים 'עם הראש בקיר'. האם כאלה אנחנו רוצים להיות?

התשובה היא מורכבת, כמובן.. כי זה תלוי במה. יש דברים שעליהם אנחנו לא מתפשרים. אחרת אנחנו נאבד ממי שאנחנו, מהפנימיות שלנו. אם אין עמוד שדרה אז גם אין בן אדם. אבל מצד שני אנחנו יודעים שיש צורך להיות קשוב למציאות. אנחנו יודעים שיש כמה דרכים להשיג מטרות, ושלא תמי צריך להתעקש על הכל. אז כן, לפעמים עמוד השדרה שלנו מתגמש מעט (כמו עמוד השדרה האמיתי שלנו בגוף, שגם יודע להתכוף כשצריך!). כי לפעמים החכמה האמיתית היא לדעת איפה להתגמש, רק כדי לשמור על היושר הפנימי האמיתי שלנו. בשפה שלנו בנושא ובחוברת, קראנו לזה ארז וקנה (על בסיס המדרש מהגמרא במסכת תענית שתפגשו בחוברת).

ויש קומה נוספת. הקומה של עמוד השדרה של החברה. איזה אנשים מחזיקים את החברה שלנו? מי הם האנשים שדואגים לכך שהחברה תמשיך לתפקד, שדואגים שהכל קורה? לא תמיד אלו המנהיגים, אלא דווקא אנשי השדרה. האנשים שמגיעים מוקדם כדי לסדר את המקום ויוצאים אחרונים כדי לנקות את הלכלוך שנשאר. האנשים שדואגים לתאם את המפגשים כדי שכולם יגיעו, ואלה שיעשו את הרשימה של מה כולם רוצים כשמזמינים פיצה. את אנשי השדרה אנחנו רוצים להעלות על נס, וללמוד איך להיות יותר כאלה. **הננו** להיות גם כאלה.

כל הנושאים האלה נמצאים בחוברת, בצורה של שלושה מערכים: מערך על עצמיות ועצמאיות, מערך על עמוד שדרה שהוא גם קנה וגם ארז, ומערך על אנשי השדרה של החברה.

אלא שהחברת גם בנויה בצורה של ארז וקנה. אנחנו רוצים שגם כל מדריך ומדריך יפתח ויבחר את מה שחשוב לו, ואת הדברים שאליהם הוא מתחבר. לכן, בכל פעולה במערכים השונים יש רציונל, שהוא מטרת הפעולה. מה אמור לקרות בה, מה המסר שאנחנו רוצים להעביר. לאחר הרציונל יש אוסף של מקורות, מתודות, קטעים וסרטונים שיכולים לשמש אתכם לטובת הרציונל שמופיע בתחילת הפעולה. שימו לב שבניגוד לחברות קודמות אין כאן פעולות מובנות של 'להאכיל בכפית' - האחריות היא על כל מדריך לעבור על החומרים ולראות מה מתאים לו ולקבוצה שלו. רק כך נוכל להגיע לתוצאות טובות יותר, לפעולות מדויקות ומתאימות יותר, ובע"ה לחינוך ברף גבוה כמו שאנחנו שואפים. בסיום החוברת תמצאו גם כמה כלים ורעיונות לחודש ארגון, שגם הם בתצורה של ארז וקנה, לשימושכם.

את החוברת הקדשנו לזכר אורי שלומאי ז"ל שנפטר לפני כשנה. אורי היה אב לפעילות בתנועה, ובין שאר עיסוקיו הרבים הוא גם התנדב בוועד המנהל של התנועה. אורי מהווה בעינינו דמות של איש שידרה, שהגשים בחייו את הרעיונות והערכים שבהם עוסקת החוברת וחודש ארגון בכלל. בסוף החוברת תוכלו למצוא מעט על דמותו המיוחדת של אורי. אנחנו מודים למשפחת שלומאי על הסיוע ושיתוף הפעולה, יהי רצון שנלמד מדרכיו וממעשיו הרבים והטובים.

מאמינים בכם ומעריכים אתכם מאוד,

בהצלחה וחודש ארגון שמח!

מחלקת הדרכה,

ירושלים תשע"ח

מערך 1 להיות אני

על חשיבה עצמאית ואומץ

רציונל המערך

מהי חשיבה עצמאית? לחשוב בצורה עצמאית זה אומר חשיבה שהיא משקפת את עולמך האישי על כלל אמונותיך, רגשותיך ודרכיך בלי נגיעה מעולמות זרים. חשיבה עצמאית מתחילה מהמקום הכי נקי שלנו. הכי קל לצ'וסט את חברנו ואת אנשים שאנו סומכים עליהם, אך להביא ולהשקיע בדעתנו האישית זה הכי קשה. **האדם הוא עולם קטן, העולם הוא אדם גדול, ומה שיש בזה יש בזה" (אבות דרבי נתן, פרק ל"א).** עוד משחר ילדותינו אנו בחיפוש אחרי מי שאנו. מכירים עוד ועוד חלקים מאישיותנו, ולעולם זה לא פוסק. בחוברת לפניך נעסוק בעצמיות האדם.

המערך מחולק לשלושה מעגלים -

השלב הראשון נקרא שידרה - זה בניית העמוד שידרה הפנימי שלי - להיות בעל עמדה ודעה שיודע מה הוא חושב על דברים ולא רק משתכנע מכל מה שהסביבה אומרת.

השלב השני נקרא משתדרג - לאחר שאדם גיבש את תפיסתו האישית עליו ללמוד להקשיב להפנים ולהיות בשיח עם הסביבה, בין אם הוא מקבל אותה ובין אם לא.

השלב השלישי נקרא משדר - האדם מצליח לא רק להקשיב ולהגיד מהי דעתו, אלא להוסיף, לחדש ולכתוב את האות שלו בתורה.

א. שידרה

ארז-רציונל

קרה לכם שישבתם בדיון ושמעתם מלא דעות ואחרי כל אחד שדיבר הרגשתם שהוא משכנע אתכם? אתם מכירים את האנשים שיש להם דעה על כל דבר, ויודעים להסביר אותה באופן רהוט? איך מגיעים לכך? איך מגבשים דעה על נושא מסוים? האם מותר לי בכלל לחשוב על חלק מהנושאים? מהם הנושאים בהם אני מרגיש שזה גדול ממידותי ואני צריך לקבל את דעתם של אחרים? מטרתה של הפעולה היא לעזור לחניכים להבין מה הם חושבים, עם מה הם מסכימים ועל מה הם חולקים. אנשים עם עקרונות, חניכים בעלי עמוד שידרה המאפשר חשיבה עצמאית וכלים שיתנו להם לבחון גם נושאים נוספים בהם יתקלו במהלך החיים ולגבש בהם דעה אישית.

מתודות

אנשי הבמה

עמית סגל בן 13

<https://www.youtube.com/watch?v=-Mws9Drr99o>

אביב גפן בן 8

<https://www.youtube.com/watch?v=bFNHbuwDvlw>

סיון רהב מאיר בגיל 12

<https://www.youtube.com/watch?v=jgnuEDeQIp8>

המדריך יצפה עם הקבוצה בשלושת הסרטונים של אנשי הבמה.

וישאל את חברי הקבוצה:

איך מחנכים ליצירה עצמאית?

האם נכון בגיל כה קטן להביע את עצמך?

האם זה שייך לכשרון או לאומץ?

ננסה לברר ביחד עם חברי הקבוצה את התשובות, ניתן דוגמאות מהחיים ונראה מהו הטוב ביותר עבורנו..

אי בודד

המדריך ישאל כמה מחברי הקבוצה מספר שאלות:

מ10-1 עד כמה אתה טוב בספורט?

מ10-1 עד כמה אתה טוב באנגלית?

מ10-1 עד כמה אתה טוב גבוה?

נשמע תשובות מגובנות על הספקטרום.. עכשיו, המדריך יספר לחניכים שהם הגיעו לאי בודד ואין שם אפילו דמויות אחת.. רק הם לבדם.. ישאל שנית את החניכים ששאלנו מקודם את אותם השאלות ונראה שאנו מקבלים תשובות שונות.. למה ישנם הבדלים? הרי אתה אתה ביחס לעצמך? למה ישנה השוואה חברתית סמויה? איך ניתן להתגבר עליה? מה היחס הנכון לדעות של חבריי?

"חלומות של אתמול הם..." - יאיר לפיד

מה הייתם עושים אילו היו מודיעים לכם שנשארו לכם שישה חודשים לחיות? - אני לא זוכר בדיוק איך הגעתי לזה, אבל קיבלתי כמה תשובות משונות מאד.

ישבנו בערב, לא החברים הכי קרובים, אבל בהחלט אנשים יקרים ללבי. מסוג הערבים שבהם אתה מפגיש את הפנוי והפנויה שתמיד האמנת שהם מתאימים. בהתחלה כולם התהדרו, אחר כך הם התחילו לענות. העורך דין היה נוסע לדרום אמריקה. העיתונאי הראשון היה כותב את הספר שיושב לו בבטן, העיתונאי השני היה הולך לחפש את החברה שלו מכתה י"א-י"ב. היא גרה איפשהו בצפון. מישהי סיפרה על ציורים שהייתה מציירת בגיל 16. עד היום היא מאמינה שהיה בהם משהו, והיא רוצה לבדוק. שניים אמרו שהם היו נצמדים לילדים הכי מקרוב שאפשר. יונקים אותם פנימה, עד קצה האהבה. אני התלבטתי בין לונדון לשלושה סיבובים של איגרוף מקצועי. זו הייתה כמובן שיחה קצת תמוהה. למה לא עכשיו? הרי כל החלומות האלה, כולם, בתחום האפשר. את כל הספרים והציורים אפשר לנסות וליצור

אחרי תשע בערב. האהבה הישנה נמצאת במרחק של חצי טנק דלק. ותמורת 399 דולר, לונדון בהחלט מחכה לי. ואפילו אם כן צריך להקריב בשביל זה, למה שעורך דין בן 34 לא ייסע לחצי שנה לדרום אמריקה? כל כך מהר ויתרנו? כל כך מהר סיכמנו וסגרנו ונעלנו את עצמנו? כל כך מהר אנחנו אומרים "המשכנתא", או "הבוס שלי"? למה בעצם, רוב האנשים פוחדים להגשים את מה שהם באמת רוצים בו? ומי, לעזאזל, אמר להם שהם לא יכולים? ב-15 השנה האחרונות ביליתי נתחים גדולים מזמני בראיונות עם אנשים ש"עשו את זה". מביל גייטס עד ריקי גל, מבנימין נתניהו עד צביקה הדר. יש כמה שאלות שבדרך זו או אחרת שאלתי את כולם. למה דווקא אתה? איך זה קרה? מה עשית שונה מאחרים? התשובה היא שאין תשובה. אין בעצם שום תכונות משותפות לאנשים שהצליחו. מלבד אחת: הם עשו את הדבר הלא הגיוני. כי היגיון של ממש יש רק בבינוניות. לעשות את מה שעושים אחרים. לחכות עד שיבוא הרופא ויודיע שנשארו לך רק שישה חודשים לחיות. ואז, תסלחו לי, כבר במילא מאוחר מדי.

נעבד עם חברי הקבוצה: איך לא נשכח את חלומותינו? איך לא נאבד את עצמאותינו? איך לא ניתן למציאות לשכתב את התסריט של חיינו?

מקורות

1. ההבדל שבין העבד ובן החורין, איננו רק הבדל מעמדי, מה שבמקרה זה משועבד לאחר, וזה בלתי משועבד. אנו יכולים למצוא עבד משכיל, שרוחו הוא מלא חירות. ולהיפוך, בן חורין שרוחו הוא רוח של עבד. החירות היא אותה הנישאה, שהאדם, וכן העם בכלל, מתרומם על ידה, להיות נאמן לעצמיות הפנימית שלו, לתכונה הנפשית של צלם אלהים אשר בקרבו. ובתכונה כזאת אפשר לו להרגיש את חייו בתור חיים מגמתיים, שהם שווים את ערכם. מה שאין כן בבעל הרוח של העבדות, שלעולם אין תוכן חייו והרגשתו מעורים בתכונות הנפשית העצמית, כי אם במה שהוא יפה וטוב אצל האחר, השולט עליו איזה שליטה שהיא, בין שהיא גשמית בין שהיא מוסרית, במה שאותו האחר מוצא שהוא יפה וטוב. (הרב קוק, מאמרי הראי"ה)

2.

המילה 'אן' פירושה מקום - אנה פונה דודך (שיר השירים, פרק ו, פסוק א) הרי כאשר מקום ברוך הוא נמצא בי, מתוך זיקה המיוחדת אלי, יקרא הדבר בשם א נ י (כאשר היו"ד מבטאת את השייכות אלי) וכפי שאומרים אנו בחג הסוכות, בעת הקפת המזבח: "אני והו הושיעה נא". יש להבין כי המימוש העצמי זו האמת האמתית ביותר גדולה שניתן לחפש משום, שהיא היא האמונה בהשם ! להסביר כי כל חי הינו עולם בפני עצמו, משום שהרצון האלוקי המהווה אותו שונה מן הרצון האלוקי המהווה את זולתו, שכן בדרך זו מתגלה האינסופיות הזו, **ותפקידנו הוא להרבות את האינסוף ב'אני'** המסוים שבנשמותינו וגופנו הפרטיים, בנשמותינו הקדושה וגופנו הקודש. נאמר לנער: כדי לממש את עצמך עליך לחיות על פי עצמך, **על פי אותו רצון הרוצה בך** וכל אותו ריבוי ותוספת הופעת ה שבעצמותך, תגביר את הגיונותיך, תעשיר את כישרונותיך, תחדד את חושיך. יש לומר לתלמיד: היה עצמך גלה את מהותך הוסף בך על ידי אמונתך את הופעה ה'. יש לחזק אצל התלמיד את המודעות לעצמו והלא עצמותו הינה אינסופית. התלמיד האומר: 'אני רוצה להיות אני' מבטא את עומק העניין האמונה. (הרב א.י. צוקרמן, אמונה בדורינו)

3.

אלא ודאי נודע בשערים בעלה דא קב"ה, דאיהו אתידע ואתדבק לפום מה דמשער בלביה, כל חד כמה דיכיל לאדבקא ברוחא דחכמתא, ולפום מה דמשער בלביה הכי אתידע בלביה, ובגין כך נודע בשערים, באינון שערים, אבל דאתידע כדקא יאות, לא הוה מאן דיכיל לאדבקא ולמנדע ליה.. רבי שמעון אמר, נודע בשערים בעלה, מאן שערים כמה דאת אמר (תהלים כד ז) שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם. (זוהר חלק א, דף קג:)

4. היה משוטט בדעתו ואומר: עד מתי אנו משתחוין למעשה ידינו? אין ראוי לעבוד ולהשתחוות אלא לארץ, שהיא מוציאה פירות והיא מחיה אותנו. כיוון שראה, שהיא צריכה לגשמים, ואלמלא שמים נפתחים ומורידים גשמים, לא היתה מצמחת כלום, חזר ואמר: אין ראוי להשתחוות אלא לשמים. חזר וראה את השמש שהיא מאירה לעולם והיא המגדלת צמחים, אמר: אין ראוי להשתחוות אלא לה. כיוון שראה אותה שהיא שוקעת, אמר: אין זה אלוה. חזר וראה את הירח ואת הכוכבים, שהם מאירין בלילה, אמר: לאלו ראוי להשתחוות. כיוון שעלה עמוד השחר, בטלו כולם, אמר: אין אלו אלוה. והיה מצטער ואומר: אלמלא יש להם מנהיג, מפני מה זה שוקע וזח עולה? משל למה הדבר דומה: ... נשא עיניו וראה כלי צמר אדומים, שהם שטוחין על הגג; אחר כך ראה כלי פשתן לבנים. אמר אותו האיש: וודאי אדם יש בבירה זו, ואילו לא היה בה אדם, למה אלו ניטלין ואלו ניתנין? כיוון שראה אותו בעל הבירה, שהוא מצטער על כך, אמר לו: "למה אתה מצטער? אני הוא בעל הבירה! (מדרש הגדול)

ב. משתדרג

רציונל

מה אוכל לקבל ומה לסנן? האם להיות בעל עמוד שידרה משמעו להיות חרש ולהיות חדור מטרה מבלי לאפשר לאף אחד להפריע לך? אם כן, כיצד ניתן **להשתדרג**? אז איך אפשר לחבר בין הדברים? איך אפשר לומר את דעתי על דבר מסויים ועם זאת להיות פתוח ועם רצון מתמיד ללמידה.

מטרת הפעולה היא ללמד את החניך להתקדם ללמוד ולהיות בעל דעה עצמית ועם זה להיות פתוח וקשוב לעולם - בעל עמוד שידרה שעומד להשתדרג...

מתודות

1 ♦ להיות עיתונאי לרגע!

המדריך יחלק לכל החניכים בקבוצה דפים ועטים. המנחה יציג כתבה מעיתון או סרטון מסוים באינטרנט, ויבקש לאחר הצגת הקטע מכל חברי הקבוצה 'להיות עיתונאים לרגע'. להביע את עמדתם האישית על הנושא (אפשרי להתייחס לאורך, להיקף, מחשבה מקורית, רעיון השוזר לאורך הקטע, מטרת המאמר, סגנון הקטע, הסכמה או אי הסכמה עם הקטע)

לאחר מכן, המנחה יבקש 3 מתנדבים שיציגו את מה שכתבו לפני חבריהם. לאחר מכן נבקש מהמתנדבים לדון על הקטע. לבסוף המדריך ישאל האם התחדד להם, או השתנה משהו מסוים בעקבות הצגת דעותיהם של חבריו..

נעבד את החניכים את החוייה שנוצרה בפעולה.

את ההבעה הייחודית שלי(את הקשיים בכך), לאחר מכן היכולת לחשוף אותה לצבור ולהיות עדיין אני, והיכולות לברר את דרכי למול דרכם של אחרים.

2. יקיר שגב

<https://www.youtube.com/watch?v=S46VrxOb45E>

סרן יקיר שגב השתחרר מצה"ל, אחרי שפיקד על צוות לוחמים בסיירת 'אגוז'. לפני זה הוא היה קצין מודיעין בסיירת, מצטיין הרמטכ"ל ביום העצמאות, מצטיין בבה"ד 1, מש"ק מודיעין בלבנון ואלוף הסיירת בטיפוס על חבל. את כל אלה הוא עשה ביד אחת ועם פרופיל 21. שגב, שאיבד את ידו השמאלית בתאונת דרכים בגיל שלוש, סירב כל החיים להתייחס אל עצמו כאל נכה. לקח לו זמן לשכנע גם את צה"ל בזה.

מקורות

1.

משלו משל, למה הדבר דומה? לעשרה בני אדם שבאו במסיבה אחת. אחד הביא דגים גדולים, ואחד הביא דגים קטנים, ואחד הביא דגים מלוחין ותפלין, ואחד הביא כרוב ותרדין שלוקין, ואחד הביא ביצים, ואחד הביא גבינה, ואחד הביא בשר של שור, ואחד הביא בשר של איל, ואחד הביא של עופות. אכילה אחת הביאו על שולחן. כל אחד ואחד נטל עשר אכילות והלך לתוך ביתו. כך, כיון שבא אדם לבית הכנסת ולבית המדרש ולמד מהן פסוק אחד, דבר אחד, הלכה אחת, כל אחד ואחד נוטל עשרה הלכות, עשרה פסוקין, עשרה דברים והולך לתוך ביתו. לפיכך הייתי אומר: אפילו ישב אדם ועוסק במעשה מרכבה ובכל מידות טובות בעולם, יניח את הכל וילך לבית הכנסת ולבית המדרש ולכל מקום שמחדשין בו תורה. שבישיבת בית הכנסת ובית המדרש שמחה מתחדשת לו בכל יום תמיד

(אליהו רבה פרשה יח ד"ה לא יראה כי)

2.

העולם הרוחני בונה כל אחד ואחד לעצמו בקרבו.

כל תכונת ההקשבה אינה כי אם הכשרה לבנין הנצחי העצמי של היחיד, כל מרכז התורה הוא הפסוק של שמו הפרטי. זהו כל כובד הדין, כל עומק השאלה, כל איום האחריות, כל חיבוט הקבר.

ויש אשר הקשבתו היא כל כך מפולשה, עד שאובד הוא את הריכוז העצמי, יודע הוא שמות רבים, רק את שמו שכן, ולא ידע. אז כי עמלו לריק הוא, ואין לו תקנה כי אם על ידי ערלת אذن כבירה, שמונעתו מכל הקשבה, ואחרי ההירוס הגדול הזה, החרשות, שהיא איבוד כללי, חרשו נותן לו דמי כולו, הוא שב ומתחדש בצורה חדשה.

(הרב קוק, אורות הקודש ג, עמ' קלט)

3.

כל מה שנכנס בנשמה אחת מהשפעת חברתה, אע"פ שמועיל לה הדבר

מאיזה צד, שסוף כל סוף הוא מקנה לה איזה ידיעה, או איזה הרגשה טובה ומועילה לפעמים, הוא עם זה מזיק לה גם כן, במה שהוא מערב יסוד זר במהותה. ואין העולם משתלם כ"א במעמד של שלילת ההשפעה הזרה. ולא ילמדו עוד איש את רעהו ואיש את אחיו לאמר דעו את ד', כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם. המהלך השולל את ההשפעות הזרות, לגבי כל פרט, אע"פ שנראהו בצורה הורסת, היא הסתירה, המביאה לידי הבנין, היותר קיים, ויותר משוכלל. והוא המבוא היחידי לחיי העולם הבא. יריון מדשן ביתך ונחל עדניך תשקם, עדןך אין כתיב כאן אלא עדניך, מלמד שכל צדיק וצדיק יש לו עדן בפני עצמו. ההכרה הכללית באומה להשמר מהשפעות זרות היא יסוד התחייה, והיא חודרת בתור תסיסה פרטית, מחוללת הריסות, עושה מהפכות, ובונה עולמות חדשים, קיימים ובהירים.

(הרב קוק אורות הקודש פסקה עז)

האם דעה אישית יכולה לפרוץ את גבולות האישיות וגם לחדש משהו? מה האות שלי בעולם? כיצד אפשר לייצר חידושי אמת? ואיך מייצרים יצירות שמאפשרת לפרוץ במקומות הנכונים אבל גם יודעת להיות צנוע וללכת צעד אחורה?

מטרת הפעולה היא לבחון גבול עדין זה ולספק לחניכים מוטיבציה כלים ורעיונות שיאפשרו להם לבנות עמוד שידרה ההולך ומשתדרג, אבל מעבר לכך גם יודע לומר משהו משל עצמו לאחר, לשדר, להיות משדר של רעיונות, של מחשבות, של אישיות (אגב, לפעמים החידוש הכי גדול זה לדעת להקשיב!).

מתודות

1 ♦ חלומות של אחרים

נשמיע את השיר לחברי הקבוצה ולאחר מכן נעבור על מילותיו.

<https://www.youtube.com/watch?v=WDpUlyFo-Dg>

מילים ולחן: עידן רייכל

שנים כולם בורחים, שנים כולם חוזרים, רודפים אחרי השמש, שבויים בתוך מעגלים, כולם מסובכים, אז מה את עוד חולמת, שנים הם מסתירים, שנים כולם יודעים, אבן מתהפכת, בלילות ובימים כולם כבר מדברים, למה את עוד נשאת...	יוצא שאת תמיד שותקת אבל בפנים זה בוער ונשרף הכל, כל המילים שנעלמו תמצאי אותן בחלומות של אחרים... שנים הם נפתחים ונשארים סגורים, נאחזים ברוח, כל אסון רודף אחר, זה בא זה מדבר, חוזרים לפצע הפתוח...
עדיף לרוץ לאש, לדרוש לא לבקש, ממה את מפחדת? אין מה לחשוב כשהוא אומר, אין זמן יפה יותר, הביאי את היום...	עדיף לרוץ לאש, לדרוש לא לבקש, ממה את מפחדת? אין מה לחשוב כשהוא אומר, אין זמן יפה יותר, הביאי את היום...
שנים הם שואלים, שנים לא מקשיבים, שומרים הכל בבטן, זה מצטבר וזה גובר וזה בסוף גומר, על מה את מדברת,	יוצא שאת תמיד שותקת... שנים כולם בורחים, שנים כולם חוזרים, רודפים אחרי השמש.
עדיף לרוץ לאש, לדרוש לא לבקש, ממה את מפחדת? אין מה לחשוב כשהוא אומר, אין זמן יפה יותר, הביאי את היום...	

ונעבד עם חברי הקבוצה בצוותא, על מה השיר מדבר? איזה חלומות יש לנו ו'החברה'
אוכלת אותם? איך מתגברים על זה? על מה אנו מוכנים 'לרוץ באש' וללכת 'עד הסוף'
עם מה שאנו מאמינים?

2. מרטין לותר קינג

<https://youtu.be/19fupAHdIcw>

מרטין לותר קינג (1929-1968) היה כומר בפטיסטי אפרו-אמריקאי, לוחם למען זכויות האדם של שחורים בארצות הברית, הוגה דעות מרכזי של התנועה הפרוגרסיבית, וזוכה פרס נובל לשלום. את הנאום הזה הוא נשא על מדרגות אנדרטת לינקולן, בזמן "המצעד לוושינגטון למען תעסוקה וחירות", מול 250,000 מפגינים. נאום זה היה לרגע מעצב בתולדות התנועה לזכויות האזרח בארצות הברית, ולמאבקם של השחורים בארצות הברית, ונחשב לאחד הנאומים הטובים והידועים ביותר בהיסטוריה.

שימו לב כמה אמת ועוצמה האדם הזה משדר, איזה בטחון וחוזק. נעבד עם חברי הקבוצה מאיפה הכוח הזה? איך הגיעו לנאום שלו רבע מיליון אנשים? האם זה מזכיר לכם משהו מסוים?

האם אתם מכירים עוד דמויות כאלו? הייתם גם אתם רוצים להיות כאלו? במה למשל? מה צריך לעשות כדי להגיע לעמדה כזאת? האם לחברים שלכם אתם יודעים להגיד במה אתם מאמינים? יאללה נסו ותראו את התחושות הנוצרות בקבוצה..

3. המופע של טרומן

<https://www.youtube.com/watch?v=86GhJ3xgx8M>

סרט שבו מגלה אדם שחייו מצולמים לסדרה בלי ידיעתו. לאחר שהוא מגלה זאת, חברת ההפקה מנסה לתקן את המצב בכל דרך אפשרית, אך הדבר לא עוזר לו להיפטר מן הפרנויה שפיתח, אשר הורסת את חייו. בסוף הסרט הוא מגלה שהוא נמצא תחת עולם מדומה

נעבד עם חברי הקבוצה:

למה לו ללכת אחרי האמת שהוא מאמין.. יהיה לו קשה בעולם שבחוץ? מי האנשים שבחינו שמגלים את חיינו? האם ישנם דברים שהייתם רוצים להשתחרר מהם ולהביא את מי שאתם ללא פחד? מה מונע מכם?

מקורות

1. רב מנחם מנדל מקוצק נולד במשפחה ליטאית. כשהיה צעיר, שמע על תנועת החסידות, והחליט להצטרף אליה. אביו, ר' לייביש, התנגד לחסידות וניסה לשכנע את בנו לחזור לדרך אבותיו. הבן השיב בתקיפות: "הלא כתוב בתורה: זה אלי ואנוהו, אלהי אבי וארוממנהו. איש יהודי חייב לומר קודם זה אלי, ורק לאחר מכן יכול לרומם את אלהי אביו...". הוא רצה להגיע להכרת אלהים בדרכים משלו, ולא בדרכים שקיבל בירושה (סנה בוער בקוצק, עמ' 29).

2. כיון שנגמל איתן זה התחיל לשוטט בדעתו והוא קטן והתחיל לחשוב ביום ובלילה והיה תמיהה היאך אפשר שיהיה הגלגל הזה נוהג תמיד ולא יהיה לו מנהיג ומי יסבב אותו. כי אי אפשר שישבב את עצמו. ולא היה לו מלמד ולא מודיע דבר אלא מושקע באור כשדים בין עובדי כוכבים הטפשים ואביו ואמו וכל העם עובדי כוכבים והוא עובד עמהם ולבו משוטט ומבין עד שהשיג דרך האמת והבין קו הצדק מתבונתו הנכונה. וידע שיש שם אלוה אחד והוא מנהיג הגלגל והוא ברא הכל ואין בכל הנמצא אלוה חוץ ממנו. וידע שכל העולם טועים ודבר שגרם להם לטעות זה שעובדים את הכוכבים ואת הצורות עד שאבד האמת מדעתם. ובן ארבעים שנה הכיר אברהם את בוראו. כיון שהכיר וידע התחיל להשיב תשובות על בני אור כשדים ולערוך דין עמהם ולומר שאין זו דרך האמת שאתם הולכים בה ושיבר הצלמים והתחיל להודיע לעם שאין ראוי לעבוד אלא לאלוה העולם ולו ראוי להשתחוות ולהקריב ולנסך כדי שיכירוהו כל הברואים הבאים. וראוי לאבד ולשבר כל הצורות כדי שלא יטעו בהן כל העם כמו אלו שהם מדמים שאין שם אלוה אלא אלו. כיון שגבר עליהם בראיותיו בקש המלך להורגו ונעשה לו נס ויצא לחר. והתחיל לעמוד ולקרוא בקול גדול לכל העולם ולהודיעם שיש שם אלוה אחד לכל העולם ולו ראוי לעבוד. והיה מהלך וקורא ומקבץ העם מעיר לעיר ומממלכה לממלכה עד שהגיע לארץ כנען והוא קורא שנאמר ויקרא שם בשם ה' אל עולם. וכיון שהיו העם מתקבצין אליו ושואלין לו על דבריו היה מודיע לכל אחד ואחד כפי דעתו עד שיחזירוהו לדרך האמת עד שנתקבצו אליו אלפים ורבות והם אנשי בית אברהם ושתל בלבם העיקר הגדול הזה וחבר בו ספרים והודיעו ליצחק בנו. (רמב"ם הלכות עבודת כוכבים)

מערך 2 אנשי השדרה

רציונל כללי

היום יום שלנו מורכב ממערכות שונות, ישיבה בית ספר או אולפנא, סניף, בית כנסת או המתנ"ס. כל אחת מהמערכות נראית כאילו היא מתקיימת מעצמה, אך בפועל מי שמחזיק אותה אלו הם אנשי השדרה. אלו אנשים שנראים מבחוץ כמו כולם, אבל למעשה יש להם גן נוסף בלתי נראה אליו אנו רוצים לחנך את חניכינו - גן השדרה. הגן שגורם להם לקחת אחריות, לפתוח את בית הכנסת, לארגן ערב כיתתי, לנקות את הסניף או לארגן חודש ארגון בסניף.

מטרת המערך היא לייצר את התודעה הזו אצל החניכים כך שכבר עכשיו יהפכו להיות חלק מאלה שמובילים דברים ויגדלו להיות עמוד השדרה בכל מקום שיבחרו לחיות ובכל תחום בו יעסקו.

פרואקטיביות - האם אתה חלק מהזרם או שאתה שמשפיע על כיוונו?

לרוב אנחנו מכירים שתי אפשרויות - או להיות מושפע ופסיבי, או להוביל ולשחות נגד הזרם. וינסטון צ'רצ'יל הציע אפשרות שלישית. בעת מלחמת העולם הראשונה, בשעה שעוד לא ידעו מי הולך לנצח במלחמה ומה יהיה עתיד העולם והאנושות אמר - **"לעולם אל תפחד ללכת אחרי הזרם ולעולם אל תפחד לקחת את הזרם אחרך"**. בספרו, פרופסור בשם קובי סטיבנס אפיין אנשים מצליחים בשבעה מרכיבים והפך את הספר לרב מכר שמכר למעלה 25 מיליון עותקים.

- **מטרת הפעולה היא ללמד את החניכים מילה חדשה - פרואקטיביות, ולהתנסות בהשאלת המושג מעולם הניהול, לחיי החניכים ביום יום.** ובמילותיו של צ'רצ'יל - לעולם אל תפחד ללכת אחרי הזרם ולעולם אל תפחד לקחת את הזרם אחרך.

קטעים

1. מי שם לב?

פלוגת החיילים ישבה דוממת באודיטוריום המרכזי של הבסיס. לפתע נכנס פנימה אדם מבוגר מאוד, כפוף שכב.

"כל מי שנסע היום באוטובוס מירושלים לבאר שבע, שירים את ידו!" קרא האיש. רוב החיילים הרימו את ידם כשסימני שאלה על פניהם.

"זה פשוט לא יאָמן! עומד לו אדם מבוגר ורוצה לעלות לאוטובוס לבאר שבע, מחכה בדממה כמו כולם. אך כאשר מגיע אוטובוס - כל החיילים מתחילים לדחוף, כולם מנסים לעלות על האוטובוס על חשבון חברהם... ממש 'ואהבת לרעך כמוך'. ואין שום אפשרות לאדם מבוגר להילחם בעדר הצובאים על האוטובוס. זה נראה לכם הגיוני שהוא יחכה כמה וכמה אוטובוסים עד שתינתן לו האפשרות לעלות?"

החיילים האדימו במבוכה. "וכשהוא כבר סוף סוף עולה לאוטובוס, כל החיילים תופסים מקום וצוללים לשינה עמוקה. איך אדם מבוגר אמור לעמוד כל הדרך מירושלים לבאר שבע?"

האיש נעץ בקהל החיילים מבט חודר, יצא מן האולם, מותיר אותם נבוכים.

אחריו יצא מפקד הפלוגה ואמר: "תודה רבה לך, אדוני, על שבאת לדבר עם החיילים".

האיש מחה את אגלי הזעה ממצחו ואמר: "לא יכולתי לשתוק". "ואני מצטער מאוד על עוגמת הנפש" הוסיף המ"פ.

"את הסליחה צריך לבקש מאותו איש מסכן שלא היה לו אפילו את הכוח לבוא ולדבר פה" אמר האיש, אחר הפטיר: "אני בסך הכול הנהג..."

2. משל הצפרדעים

"חבר'ה, אין לכם שום סיכוי שתצאו מכאן בחיים... אתם נחשבים כבר למתים..."

חבל לכם בכלל להתאמץ!"

לצפרדעים שנפלו לא היה שום חשק לוותר על חייהם בכזאת קלות. שני הצפרדעים התעלמו מהצעקות והסימנים של חבריהם מלמעלה וניסו לקפוץ החוצה בכל כוחם, בשעה שהצפרדעים שמחוץ לבור ממשיכים לצעוק להם ולסמן להם בכל מיני דרכים עם הידים שאין להם סיכוי... "בחיים לא תצאו מכאן..."

אחד הצפרדעים שמע בעצתם של הצפרדעים, אפסו כוחותיו, הוא פשוט נכנע ומת בקרקעית הבור. הצפרדע השני, לא ויתר, הוא ניסה והמשיך בכל כוחו בשעה שהצפרדעים מסמנים לו בתנועות וצועקים מפתח הבור "חבל על המאמץ... אין לך שום סיכוי בעולם..."

"הפסק את המאמץ והסבל שלך, ופשוט תמות".

בכל זאת הצפרדע המשיך לנסות, הוא קפץ אפילו חזק יותר... ובסופו של דבר, הוא נתן ניתור כזה חזק שהצליח לצאת החוצה מהבור כשהוא יצא החוצה, שאלו אותו חבריו הצפרדעים:

"איך עשית את זה? הבור היה ממש עמוק..."

בשפת הסימנים הסביר להם הצפרדע הזה כי הוא חירש... הוא לא שמע מה אומרים לו, ובטעות פירש את קריאותיהם הנרגשות כמילות עידוד. הצפרדעים הנפעמים הביעו את הערכתם לאותו צפרדע שפעל על פי אמות המידה שלו, ובזכותו שבר את המחסום בשביל כולם...

3. מחסום ארבע הדקות

במשך אלפי שנים סברו רופאים ומדענים, כי בלתי אפשר לשבור את מחסום הארבע דקות שאורכת ריצת המייל (1.6 ק"מ) ולקצר אותה. ניסיון שכזה, כך חשבו, כמוהו כניסיון התאבדות. לכן שקמתי ממסלול הריצה אחרי שהתמוטטתי על קו הסיום, הנחתי שאני מת".

כך סיפר בשנת 1954 רוג'ר באניסטר מיד לאחר ששבר את מחסום האמונה המגביל הזה.

הוא גרם לעצמו לבצע את ה"בלתי אפשרי". לא רק באמצעות אימונים גופנים, כי אם גם באמצעות חזרה מתמדת על האירוע בדמיונו פעמים רבות. הוא עשה זאת בלהט רגשי כה רב, עד כי מבחינתו הוא האמין שזו עובדה קיימת.

הדבר המעניין בפריצת הדרך שלו היה השפעתה על אחרים. בכל ההיסטוריה של המין האנושי, לא הצליח איש מלפניו לרוץ מייל בפחות מארבע דקות. האמונה באי היכולת לפרוץ את מחסום הארבע דקות הייתה כה חזקה, עד שמומחים עצמם חיזקו אותה בהוכחות מדעיות לכאורה וכך באופן "מפתיע" זו אכן הייתה המציאות.

שנה לאחר ששבר רוג'ר את המחסום, שברו אותו 37 רצים נוספים. בשנה לאחר מכן חזרו 300 רצים נוספים על ההישג. זוהי דוגמא מופלאה לפרואקטיביות ולהשפעה הסביבתית שלה.

מתודות

מבחן הצעד הנוסף -

אפשר לעצור אחרי כל שאלה ולדון על היתרונות והחסרונות של כל צד. אפשר לקרוא לעצמכם את ה"פסיכולוגיה בגרוש" ולקיים דיון משותף עם החניכים בסוף. לשיקולכם!

1. האם אתה אוהב לנקוט פעולה?

חברה/ שלך (לא הכי טוב) יושב ואתה מרגיש שעובר עליו משהו. האם תיגש לשאול מה שלומו?

לדעת ברברה קורקורן, מחברת רב-מכר בנושא יזמות, יזם טוב הוא בעל מושג אך נעדר אסטרטגיה מפורטת. "אני שונאת תכניות עסקיות יפות ומסודרות", היא אומרת. "במקום לבזבז את הזמן בכתיבה ליד השולחן, לכו תמציאו".

2. האם אתה חסר ביטחון?

ערב מבחן גדול במתמטיקה, אחרי ששלושה ימים כבר למדתם מציעים לכם לצאת לבילוי משפחתי. איך תרגישו? האם תסמכו על עצמכם ועל ההצלחה, או שלא משנה כמה תלמדו תמיד יש ספק עצום בלב....

לעתים רבות דווקא אלו המצטיירים כשאפתנים מתגלים בפועל כבעלי הערכה עצמית שברירת. "כשנדרשת הערכה להשקעה פוטנציאלית בסטארט-אפ מסוים לפעמים הפתרון הכי טוב הוא דווקא מישוה שמפחד פחד מוות. החרדה לכישלון ממקדת בטירוף...

3. האם בעולם יש אתגרים או בעיות?

שכחת להביא ארוחת צהריים ליום הראשון במחנה. מה התחושה? לא נורא, כמה שעות ובכל מקרה תהיה ארוחת ערב או מגניב! זאת הזדמנות לדגום מהאוכל שכל אחד הביא...

גם כשאין בידך את המשאבים הדרושים, אפשר להכין מלימון לימונדה ולא לתר דרכים חדשות להסתדר.

4. אתה מוכן להיכוות?

משלחת של תנועות נוער מגיעים מארץ זרה. הם מבקשים שאחד מהחניכים יספר על הסניף. אתה לא דובר שפת אם של שפתם, האם תתנדב לדבר מול כולם למרות שתשבור שיניים משום שזו התנסות נוספת בחיים?

5. אתה גמיש?

הטיול השנתי שהיה אמור להתקיים הבוקר נדחה בשל מזג אוויר ויש יום לימודים רגיל. איך תקבל זאת? - יאללה בקטנה, הרי לא יבטלו אותו או - איזה באסה? כבר בניתי על שבוע רגוע...?

אדם חכם פעם אמר - "אם אתה מזהה רק דרך אחת, הסיכויים שלך להצלחה הם לקלושים"...

6. כמה ביכולתך לבקר את עצמך?

סיימתם משחק בו ניצחתם בהפרש גדול, כולם מפרגנים לך. איך תרגיש? תמיד ארגיש שיש מקום להשתפר, זה לא משנה שניצחנו או מותר לרוות נחת מפעם לפעם?

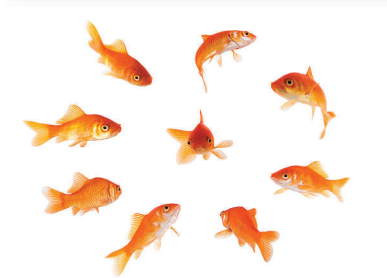
צ'רצ'יל היה רגיל לומר - כדי לתקן צריך לשנות; לכן, כדי להיות מושלם צריך לשנות לעתים קרובות.

7. אתה מתאושש בקלות?

נפלת מהאופניים עם פציעה קשה. ממשיכים לנסוע, או חוזרים הביתה למנוחה?

גם כאן נצטט מווינסטון צ'רצ'יל -
ההצלחה היא היכולת לעבור מכישלון אחד למשנהו
מבלי לאבד את ההתלהבות

שימו את ארבעת התמונות אל מול החניכים שלכם, ונסו לאפיין את שני הטיפוסים שיש שם. שאלו את השאלות הבאות - מה היתרונות של כל אחד מהסוגים? מתי כל אחד מהם מתאים? לאיזה סגנון אתם יותר מתחברים?

פעולה שנייה - פראיירים לא מתים, הם רק לוקחים אחריות

ראצינול: האם מי שנשאר לנקות בסוף הפעולה הוא הפראייר של כולנו, או שמא הוא דווקא זה שעושה את המעשה הנכון? לפי איזה אמות מידה אנחנו בוחנים את עצמנו וכיצד נלמד לבנות חברה שפועלת לפי קריטריון הנכון ולא לפי קריטריון הקל?

מטרת הפעולה היא לשנות את התפיסה שהתנהגות מוסרית היא להיות פראייר. עלינו להעניק לחניכים שלנו יכולת לפעול לפי מה שנכון ובאופן שיבחו על פיו בפני בורא עולם.

מקורות

1. משנה באבות -

הוא היה אומר: אין בור ירא חטא, ולא עם הארץ חסיד, ולא הבישן למד, ולא הקפדן מלמד, ולא כל המרבה בסחורה מחכים. ובמקום שאין אנשים, השתדל להיות איש. (הלל הזקן, אבות, ב', ה')

2. משה כמנהיג -

י וַיִּגְדַּל הַיֵּלֶד וַתִּבְאֶהוּ לְבֵת פְּרַעֲה וַיְהִי לָהּ לְבֵן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה וַתֹּאמֶר כִּי מִן הַמִּצְרִים
מְשִׁיתָהוּ. יא וַיְהִי בִּימֵי הָהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אָחִיו וַיֵּרָא בְּסֻלָּתָם וַיֵּרָא אִישׁ מִצְרִי
מִכָּה אִישׁ עֹבְרֵי מַאֲחִיו. יב וַיִּסֹּךְ כֹּה וְכֹה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ וַיֹּךְ אֶת הַמִּצְרִי וַיִּסְמְנֶהוּ בַּחֹל. יג
וַיֵּצֵא בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וְהָיָה שְׁנֵי אֲנָשִׁים עֹבְרִים נָצִים וַיֹּאמֶר לָרִשָּׁע לָמָּה תִּכֶּה רֵעִי. יד וַיֹּאמֶר
מִי שְׂמֹךְ לְאִישׁ שׁוֹר וְשִׁכְט עָלָיו הִלְהִינִי אַתָּה אִמָּר כְּאִשֶּׁר הִרְגֵּת אֶת הַמִּצְרִי וַיִּירָא מֹשֶׁה
וַיֹּאמֶר אָכֵן נֹדַע הַדָּבָר. טו וַיִּשְׁמַע פְּרַעֲה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּבְקֹשׁ לַהֲרֹג אֶת מֹשֶׁה וַיִּכְרַח
מֹשֶׁה מִפְּנֵי פְרַעֲה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל הַבָּאֵר. טז וַלְלֵהוּן מִדְיָן שְׂבַע בָּנוֹת וַתִּבְלָאֶנָּה
וַתִּדְּלָנָה וַתִּמְלָאֶנָּה אֶת הָרְהָטִים לְהַשְׁקוֹת צֹאן אֲבִיהֶן. יז וַיָּבֹאוּ הָרָעִים וַיִּגְרְשׁוּם וַיִּקָּם מֹשֶׁה
וַיִּשְׁעֶן וַיִּשְׁקֵךְ אֶת צֹאנָם. יח וַתִּבְלָאֶנָּה אֶל רַעְוָאֵל אֲבִיהֶן וַיֹּאמֶר מִדּוּעַ מִהֲרִיתָן בְּאֵי הַיּוֹם. יט
וַתֹּאמְרָן אִישׁ מִצְרִי הִצִּילָנוּ מִיַּד הָרָעִים וְגַם דָּלָה דָּלָה לָנוּ וַיִּשְׁקֵךְ אֶת הַצֹּאן. כ וַיֹּאמֶר אֶל
בְּנֹתָיו וַאֲיֹ לָמָּה זֶה עָצַבְתֶּן אֶת הָאִישׁ קִרְאָן לּוֹ וַיֹּאכֵל לֶחֶם. כא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְשִׁכְת אֶת
הָאִישׁ וַיִּתֵּן אֶת צִפְרָה בָּתוֹ לְמֹשֶׁה. כב וַתֵּלֶד בֶּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ גִּרְשֹׁם כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי
בְּאֶרֶץ נִכְרִיָּה. (שמות כ"ב)

- שאלות לדיון מהן משה רבנו רואה?
- מדוע הוא מחליט לצאת מכלוב הזהב - מהארמון?
- מדוע הוא מתערב בעניינים לא לו?
- האם יש דפוס מאפיין אצל משה? מהו?
- מה אנו יכולים וצריכים ללמוד מכך?

קטעים

1. איש אחד הלך על חוף הים. בעוד הוא הולך, הוא רואה ילדה קטנה מרימה כוכבי ים שנתקעו על החוף וזורקת אותם חזרה למים... הוא ניגש אליה ושאל: "מה את עושה?"

הילדה הקטנה ענתה: "כלום אתה לא רואה? אני מרימה כוכבי ים שנתקעו על החוף וזורקת אותם חזרה לים".

האיש גיחך ואמר: "ילדה קטנה, את לא יכולה להציל את העולם... את ילדה קטנה ואת יכולה ללכת רק ק"מ וחצי בכל יום, והחופים בעולם גדולים... את לא תצילי את אוכלוסיית כוכבי הים ולא תשפיעי על החיים של אף אחד!"

הילדה הקטנה הרימה כוכבי-ים וזרקה אותם בכל כוחה 10 מטר לתוך הים, ואמרה: "על החיים של כוכב הים הזה, השפעתי!"

2. טוב להיות פראייר - זה מדעי! פרופ' יורם יובל

אם יש דבר שכמעט כולנו פוחדים ממנו, זה לצאת פראייר. על פי ויקיפדיה, "המילה 'פראייר' מתארת אדם המאפשר את ניצולו בידי אחרים. זהו מושג מפתח בחברה הישראלית, והרצון לא להיות 'פראייר' מהווה מוטיב מרכזי בהווה הישראלית-צברית".

הפראייר הגיע אלינו ככל הנראה מן השפה הגרמנית. בדרך אלינו הוא הספיק לעבור בסלנג הרוסי, שם הוא קיבל את משמעותו המוכרת לנו. אני חושב שאפשר לייחס חלק לא קטן מן החוצפה, הגסות, וההתעלמות הנושלטת ממצוקתו של האחר, שהפכו בשנים האחרונות להיות סימני היכר של החברה והפוליטיקה הישראלית, לרצון הקולקטיבי שלנו לא לצאת פראיירים.

כל כך גדול הפחד הזה, עד שמי שמוכנים להושיט יד ולעזור לאחרים על חשבון טובתם האישית, לא זוכים אצלנו לתהילה והערכה אלא ללעג, "איזה פראיירים". ישראלים שמוכנים לוותר על משהו שמגיע להם (או שהם יכולים לחטוף אותו), על מנת שמישהו אחר, ולפעמים חלש מהם, יזכה בו, נחשבים אצלנו לפתטיים.

זה חבל, אפילו חבל מאוד. כי הנחישות שלנו לא לצאת פראיירים מזיקה לנו, לא רק כחברה, אלא גם באופן אישי. מי שמתאמץ לא לצאת פראייר, מגדיל את סיכוייו למות. כן, למות.

מכירים את המשפט הישראלי כל כך "הפראיירים לא מתים, הם רק מתחלפים"? ובכן, הפראיירים באמת לא מתים. הפראיירים מאריכים ימים, איך זה קורה?

כדי להבין מדוע הפראיירים לא מתים, צריך לדעת משהו על התפקוד של שתי מערכות תגובה רגשיות הנמצאות במוח של כל היונקים, כחלק מחבילת החומרה והתוכנה הבסיסית שלנו. עד לא מזמן היה מקובל לחשוב שלבני אדם, כמו לכל היונקים האחרים, יש שלוש תגובות אינסטינקטיביות, מולדות, למצבי סכנה: לתקוף, לברוח או לקפוא (Fight, Flight or Freeze שלושת ה"F").

לפני יותר ממאה שנים החלו נוירוביולוגים ופסיכולוגים לחקור את מערכת "הילחם או ברח", שהפעלתה גורמת לבני אדם ולבעלי חיים לתקוף את מי שמאיים עליהם, לברוח ממנו, או לקפוא במקומם, כמו שבעלי חיים ליליים קופאים כשהם חוצים כביש ונלכדים בפנסי המכונית המתקרבת. היום ידוע שהמערכת הזאת מופעלת מתוך אזורים מוחיים קדומים, שהם חלק ממערכות הרגש במוח - גרעיני האמיגדלה שבאונות הצדעיות.

אבל ב-20 השנים האחרונות הלך והתברר בהדרגה שלבני אדם ולכל שאר היונקים יש גם תגובה מולדת, אינסטינקטיבית נוספת למצבי סכנה, והיא ידועה כ-F הרביעי (Fraternize) כאשר הם נמצאים במצבי סכנה, בני אדם ויונקים אחרים לפעמים לא תוקפים, לא בורחים, וגם לא קופאים. הם עושים משהו אחר לגמרי - הם נחלצים לעזרת בני המין שלהם, שמצבם אפילו קשה משלהם.

המערכת הרגשית שמפיקה את התגובה הזאת, שזכתה גם לכינוי מערכת "טיפול" מופעלת מגרעינים באונות המצחיות, ומאזור מוחי הידוע בשם רכס החגורה הקדמי. זאת המערכת שקשורה לדאגה ולטיפול האימהי שעליהם כתבתי כאן בשבוע שעבר. כדי להבין כיצד היא עוזרת לפראיירים - אלה שנחלצים לעזרת האחר על חשבון טובתם - לחיות יותר שנים, אני מזמין אתכם לניסוי מחשבתי קצר.

תארו לעצמכם שאתם נוהגים במכונית שלכם באילון צפון, ורוצים לצאת ביציאת השלום. התנועה בקושי מתקדמת. הנתיב הימני, זה שמוביל ליציאת השלום, הוא הפקוק ביותר, ואתם עומדים בו ובקושי זזים. הנתיבים שמשמאלכם, שממשיכים לכיוון רוקח והרצליה, גם הם איטיים, אבל מתקדמים קצת יותר מהר. והנה, כאשר הקו הלבן המקווקו שמשמאלכם עומד להפוך לקו רצוף שאסור לעבור אותו, קורה מה שתמיד קורה: נהג אחד, שנסע בנתיב שמשמאלכם, מנסה להידחק לתוך הנתיב שלכם, ביניכם לבין המכונית שלפניכם.

יש לכם עכשיו שתי אפשרויות: האחת היא לנהוג כמוני עד שהכרתי את המחקרים בדבר מערכת "טיפול": פעם, כשזה היה קורה לי, הייתי מתמרן כך שבשום אופן לא יצליחו להידחק ביני לבין המכונית שלפני. הייתי מתייחס אליו כאל אויב חצוף, ודואג לא לצאת פראייר בשום אופן. בכך הייתי מפעיל במוח שלי את מערכת "הילחם או ברח".

אלא שיש גם אפשרות נוספת, שבעבר לא הייתי מודע אליה, אבל היום אני משתדל לנהוג לפיה. לא תמיד זה מצליח לי. לפעמים, בייחוד כשאני רעב או מעוצבן, יורם הישן מרים את ראשו ומנסה לא לצאת פראייר. אבל היום, בדרך כלל, אני מצליח לעשות כך: אני מביט באיש המנסה להידחק לפני ואומר לעצמי "האיש הזה נורא לחוץ. הוא בטח מאחר לאנשהו. יאללה, שייכנס לפני, אין דבר". אני עוצר, מחייך אליו, מחווה לו להיכנס, ומקבל ממנו בחזרה חיוך של תודה. אני מגיע ליציאת השלום שלוש שניות מאוחר יותר, אבל הפעלתי אצלי במוח את מערכת "טיפול".

מדוע זה טוב, להפעיל את מערכת "טיפול" במקום את מערכת "הילחם או ברח"? בגלל ההשפעות של המערכות האלה על הגוף שלנו. כאשר מערכת "הילחם או ברח" מופעלת, התוצאה היא תגובת הדחק של כל היונקים. הורמוני דחק, בייחוד אדרנלין וקורטיזול, מופרשים לתוך זרם הדם, והתוצאות לא מאחרות לבוא: קצב הלב

ולחץ הדם עולים, רמות הגלוקוז והשומנים בדם עולות, והמערכת החיסונית עוברת דיכוי.

כאשר אנו נתקלים בנמר ביער, כל אלה דברים טובים: אם אני צריך לתקוף או לברוח אני רוצה אספקת דם ואנרגיה מירבית לשרירים, והמערכת החיסונית לא מעניינת אותי בכלל, כי אם לא אצליח להסתדר עם הנמר - לא יהיה את מי לחסן.

לעומת זאת, כאשר אנו מפעילים את מערכת "טיפול", מופרשים במוח ההורמון אוקסיטוצין והורמונים אנדורפיניים, והתוצאות הן הפוכות בדיוק: ירידה בלחץ הדם ובקצב הלב, ירידה ברמות הגלוקוז והשומנים בדם, וחיזוק המערכת החיסונית.

בחיים המודרניים מאוד נדיר שאנו נתקלים בנמר, ונדיר גם שאנו נתקלים בחבר פצוע. לרוב אנו נתקלים במצבים - כמו נהג שמנסה להיכנס לנתיב שלנו באיילון צפון - שאפשר להתייחס אליהם כאל נמר תוקף, או כאל חבר פצוע. הפראיירים, אלה שבמצבים כאלה מפעילים את מערכת "טיפול", שומרים על הגוף שלהם מפני ההשפעות המזיקות של הורמוני הדחק - ולכן הם לא מתים.

האפקט הזה נחשף במחקרים רבים שמצאו שאנשים הנוהגים לסייע לאחרים חיים בממוצע יותר שנים מחבריהם שמסרבים לעשות כך. בסופו של יום, ובניגוד למה שלימדו אותנו - טוב להיות פראייר - כי הפראיירים לא מתים. ועכשיו זה גם מדעי.

3. האם אבותינו היו פריארים?

יושבים כמה חבר'ה באוטובוס שחוזר מה"כולל" ומדברים:

חיים מספר: אתמול שאלתי מישהו מהשכונה אם הוא יכול לבוא לנגן ב-שבע ברכות שמארגנים לזוג שאין לו כמעט משפחה בארץ.

שמוליק ענה: "אני לא פראייר שלהם! אם הם רוצים מוזיקה, שיזמינו תזמורת!" התעורר ויכוח- היו כאלה שהיו בעד שמוליק- יש לו משפחה וילדים, עכשיו כולם יתחילו לבקש ממנו...

נקודה למחשבה -

תארו לעצמכם: אליעזר, עבד אברהם מגיע לנחור ועומד על-יד הבאר. מגיעה רבקה נושאת כד, והוא לא פונה אליה ומציע לה עזרה, אלא מקש ממנה שתשאב לו ולגמליו מים!

רבקה מיד עונה לגבר החוצפן שפנה אליה: מה נראה לך? לבקש מילדה קטנה בת שלוש לשאוב לך מים? אולי שאני גם אכניס אותך לבית שלי ואתן לך כוס קפה ועוגה? אתה לא מתבייש? אני לא טיפשה, וגם לא תמימה, ואני לא אהיה הפראיירית שלך! אם אתה מתעצל לרדת כמה מדרגות אל המים, כנראה שאתה לא ממש צמא, ואני לא אתרגש גם אם תישאר צמא. זאת הבעיה שלך! וחוץ מזה, מחכים לי בבית. ביי!

אם כך היתה עונה רבקה אמנו היא לא היתה נקראת אמנו. היא לא היתה האמא של עם ישראל. לא סתם רבקה זכת להיכנס אל ביתו של אברהם אבינו- "עמוד החסד". גמילות החסדים היא מידתו של הקב"ה. הוא זה שנותן לכל אחד אויר עד לאף- גם לאלה שמורדים בו. הוא דואג למחסורו של כל אחד. אברהם אבינו כנראה למד ממנו, והתפלל על אנשי סדום, קיים הכנסת אורחים- את כולם הוא הכניס, והאכיל, והשקה.. הוא בכיף היה יכול לומר: "אני לא פראייר של אף אחד, מי שרוצה אוכל שילך לקיוסק. שילך לחנות ויקנה בכסף. אותי- אי אפשר לנצל!" אבל, למזלנו אברהם, ורבקה, ורחל, וכל אבותינו ואמותינו לא נהגו כך, אלא הדמו כמה שיותר במידותיהם לבוראם. ואין ספק- להיות אמא של עם ישראל זה לא להיות פראייר...

מה דעתכם? מה הגבולות?

השיר אליפלט. אפשר גם להשמיע!

נזמר נא את שיר אליפלט,
ונגידיה כולנו בקול,
כאשר עוד היה הוא רק ילד,
כבר היה הוא ביש-גדא גדול.

כל שכנים ושכנות דיברו דופי,
ואמרו: שום דבר לא יועיל,
אליפלט הוא ילד בלי אופי,
אין לו אופי אפילו במיל.

אם גוזלים מידי צעצוע,
הוא נשאר מבולבל ומחייך,
מחייך מבלי דעת מדוע,
וכיצד ובשל מה זה ואיך.

ונדמה כי סביבו - זה מוזר,
אז דבר מה התרונן כה ושר
בלי מדוע ובלי כיצד,
בלי היכן ובלי איך ולמה,
בלי לאן ומאיזה צד,
בלי מתי ובלי אן וכמה.
כי סביב ככינור וחליל,
מנגינה מאירה, מצלצלת,
אם נסביר לך מה זה יועיל,
איזה ילד אתה אליפלט.

בליל קרב ברעום אש מזנקת,
בין אנשי הפלוגה קול עבר,
העמדה הקדמית מנותקת,
מלאי תחמושת אזל בה מכבר.

אז הרגיש אליפלט כאילו
הוא מוכרח את המלאי לחדש,
וכיוון שאין אופי במיל לו,
הוא זחל כך ישר מול האש.

ובשובו מהומם ופצוע,
התמוטט הוא, כרע וחייך,
הוא חייך בבלי דעת מדוע,
וכיצד ובשל מה זה ואיך.

ובליבות חבריו, זה מוזר,
אז דבר מה התרונן כה ושר,
בלי מדוע ובלי כיצד,
בלי היכן ובלי איך ולמה,
בלי לאן ומאיזה צד,
בלי מתי ובלי איך וכמה.
מסביב ככינור וחליל,
מנגינה מאירה, מצלצלת,
אם נסביר לך מה זה יועיל?
איזה ילד אתה, אליפלט.

ובלילה חבוש קסדת פלד,
אז ירד המלאך גבריאל,
ונוגש למראשות אליפלט,
ששכב במשלט על התל.

הוא אמר: אליפלט אל פחד,
אליפלט, אל פחד וחיל,
במרום לנו יש ממך נחת,
אף שאין לך אופי במיל.

זהו זמר פשוט גם תמוה,
אין ראשית לו וסוף והמשך,
זימרנוהו בלי דעת מדוע
וכיצד ובשל מה זה ואיך.

זימרנוהו כך סתם זה מוזר,
כי דבר מה התרונן בו ושר,
בלי מדוע ובלי כיצד,
בלי היכן ובלי איך ולמה,
בלי לאן ומאיזה צד,
בלי מתי ובלי אן וכמה.
מסביב ככינור וחליל,
מנגינה מאירה, מצלצלת,
אם נסביר לך מה זה יועיל?
איזה ילד אתה, אליפלט.

מתודות

1. ♦ "חזירים קפיטליסטים" -

כללים - מרגע שהמשחק מתחיל אסור לדבר ולסכם כלום אחד עם השני. מחלקים לכל אחד שני פתקים בצבעים שונים. (אדום ושחור) מסבירים כי מי שמרים פתק ירוק מקבל סוכריה, מי שמרים פתק כתום לא מקבל כלום, ואם כולם מרימים פתק כתום כולם מקבלים שתי סוכריות

2. ♦ מה אתה חושב על זה?

מניחים 3 שלטים.
על שלט אחד רשום: "פראייר"
על שלט שני רשום: "כל הכבוד אבל אני לא הייתי עושה את זה"
על שלט שלישי רשום: "אני איתך"
מספרים מקרים ומבקשים מהחניכים לאחר כל סיפור לעמוד ליד השלט שמבטא את מה שהם חושבים. (או להרים את הפתק- לתת לכל אחד 3 פתקים) לאחר מכן נקיים דיון:
האם באמת מי שבחר את "אני איתך" תכוונה לזה?
מדוע בחרתם להיות לפעמים פראייר?
מי לדעתכם הוא הפראייר האמיתי?
האם אתם מרגישים לפעמים פראיירים? מתי ולמה? זה נכון או שזה רק תחושה שלילית?

המקרים -

1. אמה של סיגל רצתה לנוח לאחר יום עבודה קשה ומפרך והיא בקשה ממנה לשמור על אחיה הקטנים בזמן שהיא ישנה. לפתע מתקשרות אל סיגל נועה וליאת ואומרות לה: "החלטנו ללכת לשחק ואז לסרט, את באה...?". סיגל מחליטה לא להעיר את אמא שלה ולהישאר בבית.
2. במוצאי שבת בסניף האולם נשאר ממש מלוכלך. המרכזת ביקשה מחלק מהחניכים להתנדב כדי שלא הכל יפול על הצוות.
3. משה יושב על הספה, הוא מבקש מאחותו להביא לו את הספר מהשולחן. היא קמה (!) ועושה זאת.
4. אליקים חיכה המון זמן לפלאפון. החדש. לא רק חלם, ממש חלם. יום אחרי שהוא קיבל אותו חזר הביתה אחיו משיבת ההסדר וסיפר שהפלאפון שלו נהרס. והוא ממש זקוק לו. אליקים ויתר ונשאר בלי פלאפון למשך שנה נוספת.
5. מילכה מתקשה בלימודים, והיא לא מתרכזת בשיעורים. בכית ז מות לכל אחת לשבת היכן שהיא חפצה. רינת תמיד רצתה לשבת ליד אסתי החברה הכי טובה שלה, אבל רינת החליטה לשבת ליד מילכה כדי לעזור לה ולחזק אותה.
6. המורה ביקשה שתלמיד יסכם את השיעורים שהיו השבוע בכיתה לטובת כל אותם החולים. רק משה הסכים.

3. לשבור את מחסום השקיפות -

על שינוי היחס שלנו לאותם אנשים, והעלאת על נס את אנשי השדרה

מקורות

1. מתפילת שחרית:

אלו דברים שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה, והקצין קנימת לו לעולם הבא; ואלו הן: כבוד אב ואם, וגמילות חסדים, והשקמת בית המדרש שחריית וערבית, והכנסת אורחים, ובקור חולים, והכנסת כלה, ולוית המת, ועיין תפלה, והבאת שלום בין אדם לחבירו; ותלמוד תורה כנגד כלם.

פעם אחת גזרה מלכות הרשעה (השלטון הרומאי) שלא יעסקו ישראל בתורה. בא פפוס בן יהודה ומצאו לרבי עקיבא, שהיה מקהיל קהילות ברבים ועוסק בתורה. אמר לו: עקיבא, אין אתה מתיירא (פחד) מפני המלכות? אמר לו: אמשול לך משל, למה הדבר דומה- לשועל שהיה מהלך על גב (לצד) הנהר, וראה דגים שהיו מתקבצים ממקום למקום.

אמר להם: מפני מה אתם בורחים?

אמרו לו: מפני רשתות שמביאין עלינו בני אדם.

אמר להם: רצונכם שתעלו ליבשה, ונדור (נגור, נחיה) אני ואתם כשם שדרו אבותיי עם אבותיכם?

אמרו לו: אתה הוא שאומרים עליך פיקח שבחיות?

לא פיקח אתה אלא טיפש אתה!

ומה במקום חיותינו אנו מתייראין,

במקום מיתתנו- על אחת כמה וכמה!

אף אנחנו עכשיו שאנו יושבים ועוסקים בתורה,

אם אנו הולכים ומבטלים ממנה- על אחת כמה וכמה.

אמרו: לא היו ימים מועטים עד שתפסוהו לרבי עקיבא וחבשו בבית אסורים (...)

2. מתפילת שבת:

וכל מי שעוסקים בצרכי צבור באמונה. הקדוש ברוך הוא ישלם שכרם ויטיר מהם כל מחלה וירפא לכל גופם וישלח לכל עונם. וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם עם כל ישראל אחיהם. ונאמר אמן: (ובסדר פרקי אבות פרק ב': וכל העוסקים עם הצבור יהיו עוסקים עמהם לשם שמים שזכות אבותם מסייעתם וצדקתם עומדת לעד, ואתם מעלה אני עליכם שכר הרכה פאלו עשיתם).

קטעים

1. לצבוע את האנשים באפור

- הם נמצאים שם בינינו, בכל מקום. הם הולכים ברחוב, הם קמים לעבוד להתפלל וללמוד. הם בדיוק כמו כלנו רק בצבע אפור. אף אחד לא מכיר, אף אחד לא שם לב, האנשים באפור רחוקים מהאור.

הם שם לפני כולם ועוזבים אחרונים, הם נושאים על כתפם את משקלם של אחרים. הם נמצאים שם בינינו, מבליים כמו כולם, הם אנשים רגילים, אף אחד לא מושלם. אבל אחרי ערב שלם בין חברים, כשאף אחד לא מבחין בהם. וכולם כבר ממש עייפים, הם אלו שיקומו וישתפו כלים. הם כמו כלנו, אין להם מצברים אחרים, הם כמהים, נלהבים, גם הם לעתים עצובים, מאוכזבים. ומחפשים אהבה חיבוק או סתם מילה טובה. אבל את הצורך הזה הם מתרגמים לפעולה. הם אלו שיאמרו אחרי כל דבר תודה.

האנשים האפורים הם רגילים ופשוטים, הם חיים את היום יום, כשהם בלתי נראים הם הולכים על שתיים בדיוק כמו כולם, הם נמצאים ביניכם, אבל עליהם עומד העולם. הם נמצאים פה בינינו חיים שלמים ואף אחד לא ידע, איש לא שמע.

אבל אם תפקחו את עיניכם ותוסיפו צבעים, תגלו שגם כשאין מי ששומע ואין מי שרואה, בצבע ירוק (כמו פארק בלב עיר), יש אנשים שרואים עמוק. תחפשו אותם ופתאום תשימו לב שיש הרבה ירוקים בעולם, כאלו שמאירים לכם פנים, סתם, בכל בוקר כשאתה קם.

ובצבע אדום נמצאים המסדרים השקטים, אותם שמרימים מהרצפה את כל מה שאף אחד לא ידע איפה לשים. ובצבע כחול נמצאים הדבקים, אלה שבכל אירוע נותנים אווירה והופכים אותו לנעים.

בחורף הבא, אם תוסיפו צבעים, תגלו שגם אם קר בחוץ והכל אפורי ומשמים, העולם בנוי מגוונים. וכמו טיפות של גשם שוטף על שמשת החלון.. תבחינו פתאום שמתחיל שיטפון, אמנם שקוף.. בלתי נראה.. לא ניתן לבידול או הבחנה אבל אז תפגשו את עצמכם דרכו במראה.

ואז כמו נס, וכמו השגחה ממרחמים תצא מבוקר חורפי קשת מוארת בצבעים, של מי שדרך כמוה ולא מפספס, מי שנמצא בשדרה ומתאמץ, מי ששם את טובת עמו לפני עצמו ומוכן להיות אפור, את מי שבלעדיו בעצם אין אור.

2. מאמר: הרב יובל שרלו - על ההתנדבות

כאמור לעיל, דומה שסוגיית לפני משורת הדין יכולה להאיר הארות משמעותיות על סוגיית ההתנדבות, אף שאינה עוסקת באותו דבר עצמו. גם בשאלת ההתנדבות עולה לא פעם השאלה לגבי מקורה ועצם קיומה של זו, והיא עולה בשתי רמות - ברמה הפרטית וברמה הלאומית. ברמה הפרטית היא מערערת על עצם ההתנדבות, שכן אם מדובר בחובות - חובות יש למלא ואין הן התנדבות, ואם אין מדובר בחובות יש לערער על עצם החשיבות של המעשים, שהרי לו היו חשובים היו נחשבים כחובות. ניתן לטעון שאם תחום מסוים לא הוגדר כחובה בהלכה הדבר מלמד כי אין הוא חשוב דיו ואין הכרח לעשותו.

פעמים רבות נטענת טענה זו גם במישור המוסדי - אין מקום לביסוס עניינים חשובים על התנדבות, לא רק בשל הרפיון המעשי המתחולל לעתים כיוון שאין מחויבות עמוקה, כי אם גם ברמה העקרונית. על המדינה (או החברה והקהילה) לספק את צרכי היחיד, וההתנדבות אך פוגעת בתביעה המתמדת מהמדינה למלא את חובתה. ככל שניטלת אחריות על ידי גופים המארגנים את ההתנדבות כן פוחתת המחויבות המוסדית של המדינה וממילא היא נוטשת את אחריותה. מדיניות זו מביאה בסופו של דבר לפירוק ופיזור, ובסופו של דבר לאיבוד הסולידאריות, ולמידת סדום של "שלי שלי ושלך שלך".

אף שיש אמת בשתי הטענות גם יחד דומה שניתן ללמוד על ההתנדבות לאור אותם עקרונות שעסקנו בהם בדיון על לפני משורת הדין. גם לגבי ההתנדבות ניתן לטעון כי היא קיימת משלושה כיוונים שונים. ראשון בהם הוא העובדה שלמעשה מדובר פעמים רבות בחובות, אלא שהן לא נכתבו. יש חובות שהצליחו לעבור את מסלולי החקיקה והתקצוב ולהיות חלק אינטגרלי מהחובות ומהדין, ויש כאלה שעוד לא צלח דרכן מסיבות שונות. ברם, במישור העקרוני מדובר בחובות ברמה זרה, וההתנדבות באה כדי למלא את החובה עד שתוגדר משימה זו כחלק מהחוק, ואז יפקע מקומה של ההתנדבות בתחום זה והיא תעבור לתחום אחר.

שני בכיוונים הוא הידיעה מראש שיש "ישר וטוב" כללי שאין החברה יכולה ליטול על עצמה, ויש עניינים שונים שלא ניתן לעשותם כחלק מחובה. זו סוגיה העולה בתחומים שונים בעיצוב פני החברה. דוגמה לדבר (שאינה קשורה ישירות להתנדבות) היא הפולמוס סביב חקיקת חוק "לא תעמוד על דם רעך" או כפי שהדבר מוכר בשיח האתי - שאלת "השומרוני הטוב". חלק מההתנגדויות לחקיקת חוק זה נבע מהתחושה כי מדובר בחרפה ובכתם נורא על החברה אם הדרך היחידה לעודד סיוע לנפגעי תאונות דרכים היא החקיקה. ישנם תחומים שחשוב כל כך שינבעו מהתנדבות ולא מכפיה והכרח, ואלה הם אותם תחומים של עשיית הישר והטוב במישור ההתנדבותי.

שלישי בכיוונים אינו פונה אל הנמען של מעשה ההתנדבות כי אם אל המתנדב עצמו. ההתנדבות היא חלק אינטגרלי מעיצוב דמותו ומבנין אישיותו. היא כופה עליו לצאת ממסגרותיו הפרטיות ולהפסיק לראות את חייו כאוסף של חובות שעליו למלא, ובשעה שהוא עמד בדרישות ממנו הוא יכול לפנות לביתו. ההתנדבות עוקרת את האדם מעולמו הצר והוא פוגש את עולם החסד המתפשט והולך, ומייצג את הבחינות הנוספות הקיימות בעולמנו. אלה הבחינות של הרצון הטוב, של ההנעה האישית, של התרוממות הנפש ושל הנכונות לקדש את עצמך במותר לך, לא רק במישורים שבין אדם למקום כי אם גם בבניית החברה ובמישורים של בין אדם לחברו. בכך הופכת ההתנדבות לא רק למהלך המכוון כלפי חוץ כי אם לחלק אינטגרלי מבניית האדם עצמו.

זה גם מבוא גדול לדביקות בריבוננו של עולם. בשעה שניסחו חכמים את הדרך להידבק בשכינה לימדונו כי נתיב זה נמצא בהליכה בדרכיו של הקב"ה, ובעיקר באותם תחומים של חסד שאינו תוצאה של מילוי חובה כי אם בהתפשטות אל מרחבי טוב הלב והרצון שבעולם כולו. בכך מדבק עצמו האדם בשכינה, ומאור החסד הא-לוהי הוא שואב מצבורי אנרגיה עצומים להפוך את עצמו לאדם בעל רוח טובה ונפש נכונה ומאיר לעולם כולו באור פניו.

מתודות

1. צובעים את האנשים באפור

נחלק לכל החניכים פתקים בארבעה צבעים שונים. לפי החלוקה הבאה:

- עמוד שידרה ארגוני - אלו שמארגנים את הדברים, שלוקחים אחריות, שמוכנים להגיע קודם ותמיד יהיו אלו שיצאו אחרונים.
 - עמוד שידרה חברתי - אלו ששמים לב לכל מי שלא נמצא, שאומרים מילה טובה, שכשאתה נמצא בקושי אתה יודע שאיתו הולכים לדבר.
 - עמוד שידרה מוסרי - אלו שמציבים רף ערכי, שלא מתפשרים שתמיד מוכנים להשקיע עוד, שילכו עוד להתפלל במניין, לקנות מהדרין או להגיע לשביל המותר.
 - עמוד שידרה קבוצתי - אלו שמכניסים לאווירה, שמוכנים לקחת את ועדת קישוט, שכשהם לא נמצאים הכל יבש.
- נבקש מכל חניך לחשוב על דמות בסביבה שלו (זה יכול להיות במשפחה, בסניף, בכיתה וכד') ולכתוב לו פתק, שאומר לו תודה ובעצם צובע והופך אותו מאיש אפור לאיש צבעוני. לאחר שכל חניך יכתוב (אפשר שכל חניך יכתוב החל משני פתקים וכלה בשישה), נתכנס חזרה למעגל ונבקש מהחניכים לשתף סיפור או מקרה שהם מרגישים שהם רוצים לספר לקבוצה עליהם.
- אחרי שנחלק את הפתקים, ניתן לחזור ולספר על החוויה, על מה למדו מהפירגון ועל מה כל אחד רוצה ללמוד או לקבל על עצמו.

2 ♦ תפקידם של האפורים

נקנה חבילת קשים וסיכות. נחלק את החניכים לשתי קבוצות (בקבוצות קטנות ניתן לעשות או כמשימה אישית, או כשתי משימות אחת אחרי השנייה) ונחלק להם את הקשים. נבקש מהם לבנות מגדל כמה שיותר גבוה בחמש דקות. לקבוצה השנייה ניתן לא רק קשים, אלא גם סיכות. ברור שלקבוצה של הסיכות יהיה יותר קל. מדוע?

משום שהסיכות מחברות למעשה את הקשים זה לזה. עכשיו ננסה לשאול איפה יש סיכות בעולמנו? מי משמש בתפקיד של סיכה בסניף? בבית? בכיתה? איך היה נראה הסניף בלעדיו?

מערך 3
להיות ארז
להיות קנה

רציונל המערך

לכל אדם ולכל חברה צריך שיהיה עמוד שדרה חיוני כדי להצליח להיות יציבים, בריאים ותורמים. עמוד השדרה צריך להיות בנוי מעקרונות שיש לכל אדם ולכל חברה, עקרונות יסוד שמהם לא זזים ואותם לא משנים. אנחנו לא נכנעים ולא מתקפלים, לא נעקרים עם כל רוח מצויה ולא נופלים בגלל לחץ חברתי. למרות שלפעמים קשה ולפעמים יש התנגשות עם דברים אחרים.

במהלך המערך נכיר מודלים שונים של עמודי שדרה - נלמד על הארז ועל הקנה, שלכל אחד מהם יש יתרונות וחסרונות, ונסה ללמוד איך אנחנו מצליחים לשלב ביניהם. הארז החזק והיציב והברור - אבל זה שלפעמים רוח חזקה מידי עוקרת אותו, לעומת הקנה שיודע להתכופף ולהתגמש אבל לא נעקר.

מבנה המערך

א. עמוד שדרה!

ב. להיות ארז

ג. להיות קנה

ד. להיות ארז, להיות קנה

א. עמוד שדרה

רציונל

מטרת הפעולה היא להבין את המושג של עמוד שדרה באופן בסיסי, להבחין בין פרטים וחברות שיש להם עמוד שדרה לבין כאלה שאין להם. ננסה להנחיל את התפיסה לגבי החשיבות של עמוד השדרה, למה היא קריטית כדי לפעול בעולם ולקדם אותו וכדי לממש את האישיות ואת האופי שלנו. במסגרת הפעולה ננסה גם לחשוב מה עמוד השדרה שלנו כעם סניף וכקבוצה - מה העקרונות שחשובים לנו בקבוצה שלנו? על מה אנחנו מקפידים שיקרה ומה לא כל כך חשוב לנו?

מקורות

1. ירמיהו

א בְּרֹאשִׁית מַמְלָכֹת יְהוֹנָדָּם בֶּן יִשְׁמִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה הָיָה הַדָּבָר הַזֶּה מֵאֵת הַיָּמִים. ב כֹּה אָמַר ה' עֹמֵד בְּחֹצֵר בֵּית ה' וְדִבַּרְתָּ עַל כָּל עָרֵי יְהוּדָה הַבָּאִים לְהַשְׁתַּחֲוֹת בֵּית ה' אֶת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לְדַבֵּר אֲלֵיהֶם אֶל תִּגְבַּע דְּבָרִי. ג אֲוִלִי וְשֹׁמְעִי וְשֹׁכְבוֹ אִישׁ מִדְּרָכֹו הִרְעָה וְנִחַמְתִּי אֶל הִרְעָה אֲשֶׁר אֲנִי חֹשֵׁב לַעֲשׂוֹת לָהֶם מִכִּפִּי רַע מִצִּלְלֵיהֶם. ד וְאִמְרַתְי אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר ה' אִם לֹא תִשְׁמְעוּ אֵלַי לִלְכֹּת בְּתוֹרָתִי אֲשֶׁר נָתַתִּי לְפִנֵּיכֶם. ה לִשְׁמַעַ עַל דְּבָרִי עֲבַדִּי הַנִּבְאִים אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁלֵחַ אֲלֵיכֶם וְהִשְׁכַּם וְשָׁלַח וְלֹא שָׁמַעְתֶּם. ו וְנָתַתִּי אֶת הַבַּיִת הַזֶּה כְּשִׁלְהוֹ וְאֶת הָעִיר הַזֹּאת [נְהַאֲתָה] אֶתֶּן לְקָלְלָהּ לְכָל גּוֹי הָאָרֶץ.

ז וְשִׁמְעוּ הַכֹּהֲנִים וְהַנִּבְאִים וְכָל הָעָם אֶת יְרֵמְיָהוּ מְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּבֵית ה'. ח וְהָיָה כְּכֹלֹת יְרֵמְיָהוּ לְדַבֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה ה' לְדַבֵּר אֶל כָּל הָעָם וַיִּתְּפֹשׂוּ אוֹתָם הַכֹּהֲנִים וְהַנִּבְאִים וְכָל הָעָם לֵאמֹר מוֹת תָּמוּת. ט מִדֹּעַ נְבִיטָה כָּשֵׁם ה' לֵאמֹר כְּשִׁלְהוֹ יְהִי הַבַּיִת הַזֶּה וְהָעִיר הַזֹּאת תִּחַרֵּב מֵאִין יוֹשֵׁב וַיִּקְהַל כָּל הָעָם אֶל יְרֵמְיָהוּ בְּבֵית ה'. י וְשִׁמְעוּ שְׁרֵי יְהוּדָה אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיַּעֲלֵוּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ בֵּית ה' וַיִּשְׁכְּבוּ בְּכִתְחַ שְׁעַר ה' הַחֲדָשׁ.

יא וַיֹּאמְרוּ הַכֹּהֲנִים וְהַנִּבְאִים אֶל הַשָּׂרִים וְאֶל כָּל הָעָם לֵאמֹר מִשְׁפַּט מוֹת לְאִישׁ הַזֶּה כִּי נִבָּא אֶל הָעִיר הַזֹּאת כְּאֲשֶׁר שָׁמַעְתֶּם בְּאָזְנֵיכֶם. יב וַיֹּאמַר יְרֵמְיָהוּ אֶל כָּל הַשָּׂרִים וְאֶל כָּל הָעָם לֵאמֹר ה' שְׁלַחְנִי לְהַנְבִּיא אֶל הַבַּיִת הַזֶּה וְאֶל הָעִיר הַזֹּאת אֶת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתֶּם. יג וְעַתָּה הִיטִיבוּ דְרָכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם וְשִׁמְעוּ בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵיכֶם וַיִּנָּחֶם ה' אֶל הִרְעָה אֲשֶׁר דִּבַּר עֲלֵיכֶם. יד וְאֲנִי הִנְנִי בְּיָדְכֶם עֲשׂוּ לִי כְּטוֹב וְכִיֹּשֶׁר בְּעֵינֵיכֶם. טו אֲךָ יִדְעַתְּמוּ כִּי אִם מִמֹּתִים אֶתֶּם אֲתִי כִּי דָם נָקִי אֶתֶּם נִתְּנִים עֲלֵיכֶם וְאֶל הָעִיר הַזֹּאת וְאֶל יִשְׂרָאֵל כִּי כָאֵמֶת שְׁלַחְנִי ה' עֲלֵיכֶם לְדַבֵּר בְּאָזְנֵיכֶם אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה.

2. ואני בתוך הגולה - הראי"ה קוק

ואני בתוך הגולה, האני הפנימי העצמי, של היחיד ושל הציבור, אינו מתגלה בתוכיותו רק לפי ערך הקדושה והטהרה שלו, לפי ערך הגבורה העליונה, הספוגה מהאורה הטהורה של זיו מעלה, שהיא מתלהבת בקרבו. חטאנו עם אבותינו, חטא האדם הראשון, שנתנכר לעצמיותו, שפנה לדעתו של נחש, ואבד את עצמו, לא ידע להשיב תשובה ברורה על שאלת איך, מפני שלא ידע נפשו, מפני שהאניות האמיתית נאבדה ממנו, בחטא ההשתחואה לאל זר, חטא ישראל, זה אחרי אלהי נכר, את אניותו העצמית עזב, זנח ישראל טוב. חטאה הארץ, הכחישה את עצמיותה, צמצמה את חילה, הלכה אחרי מגמות ותכליות, לא נתנה את כל חילה הכמוס להיות טעם עץ כטעם פרי, נשאה עין מחוץ לה, לחשוב על דבר גורלות וקריירות. קטרגה הירח, אבדה סיבוב פנימיותה, שמחת חלקה, חלמה על דבר הדרת מלכים חיצונה, וכה הולך העולם וצולל באבדן האני של כל אחד, של הפרט ושל הכלל.

באים מחנכים מלומדים, מסתכלים בחיצוניות, מסיחים דעה גם הם מן האני, ומוסיפים תבן על המדורה, משקים את הצמאים בחומץ, מפטמים את המוחות ואת הלבבות בכל מה שהוא חוץ מהם, והאני הולך ומשתכח, וכיון שאין אני, אין הוא, וקל וחומר שאין אתה.

קטעים

1. אם אני אני כי אתה אתה, ואתה אתה כי אני אני, אז אני לא אני ואתה לא אתה. אבל אם אני אני כי אני אני, ואתה אתה כי אתה אתה, אז אני אני ואתה אתה. (ר' מנחם מנדל מקוצק)

2. ישנן חומות העומדות בדרכו של אדם שהן כולן אחיזת עיניים, וצריך האדם להתגבר ולעבור דרך כי באמת אין חומות כלל" (רבי נחמן מברסלב, ליקוטי מוהר"ן)

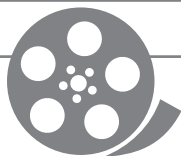

מתודות

1. על היכולת לייצר עמדה פנימית שלא מתנופפת בכל רוח מצויה

נבקש מהקבוצה להתייחס לחמישה בעלי תפקידים שונים (צוות מדריכים, קבוצה, מרכזת, מורה, מוכר במכולת, איש הייטק, רב, מוסיקאי) ולנסות להגדיר שני סוגים כאלה. אחד שיש לו את האומץ להיות עם עמוד שדרה, והשני שלא. מטרת הקבוצה היא לחפש שני מקרים לכל אחד מבעלי התפקידים שבהם איש בעל עמוד שדרה יתנהג אחרת מחברו חסר עמוד השדרה. לאחר שמצאו דוגמאות, על הקבוצה למצוא הסבר מה משותף בכל הדוגמאות.

2. להציג מקרים שדורשים עמוד שידרה מהעם, סניף, קבוצה ולעשות דיון- איך צריך לנהוג באותם מקרים. - (עשיית מוראליים מול קבוצה אחרת, פינוי יישובים,

סרטונים

1. **מלך האריות** הקטע טימון ופומבה משכנעים את סימבה להשאר איתם כי החיים שלהם זה אקונה מטטה ולהוסיף את הקטע שמופסה נותן 'שמוס' לסימבה ואומר לו שכך מי הוא (לא היה לו מספיק עמוד שידרה לחזור ולקחת את התפקיד שלו ופשוט המשיך עם הזרם ועם האקונה מטטה) (זה לחבר'ה הקטנים)

2. השפעת הסביבה - דומינו

https://www.youtube.com/watch?v=h-VdAZ0Y7VE&list=PL557tpMjBELFCWxT8vat_OPq4_IaPkIhW&index=36

3. כתבה מבוא חורון חתונה

<http://net.nana10.co.il/Article/?ArticleID=1263270>

ב. להיות ארז

רציונל

בפעולה זו נפגוש את הארז. הארז היציב והחזק, שלא מתבלבל ולא נכנע. נפגוש את האנשים שתמיד הולכים עם האמת שלהם. אלה שאפשר לסמוך עליהם שילכו עם העקרונות שלהם, שכשהחברה בבלבול הם יורו את הדרך. שכשהמדינה מתלבטת הם כמגזר ידעו מה צריך לעשות

ונכיר גם את החסרונות של הארז שאולי יודע ללכת עד הסוף אבל לפעמים זה גם יגרום לו להישבר, או לחילופין להישאר לבד..

מקורות

1. שיחה לפרשת לך לך - מאת הרב אהרן ליכטנשטיין

אברהם העברי*

"ואעשך לגוי גדול" - זה שאומרים א-להי אברהם, 'ואברכך' - זה שאומרים א-להי יצחק, 'ואגדלה שמך' - זה שאומרים א-להי יעקב. יכול יהו חותמין בכולם? תלמוד לומר: 'והיה ברכה' - בך חותמים ולא בהם".

ראשונים ואחרונים כאחד עמדו על הופעתו של אברהם על במת ההיסטוריה ללא כל תארים מקדימים. איננו יודעים דבר על שנות חייו הראשונות. לא על צדקותו, לא על פועלו, לא על מעשיו ולא על אישיותו. כביכול, עולה הוא מאי-שם באורח פתע, והקדוש-ברוך-הוא מיד נגלה אליו ומבטיחו: "ואעשך לגוי גדול".

דומה שהופעה פתאומית זו של אברהם מאפיית את אישיותו. דמותו של אברהם נראית לנו כצומחת יש מאין. בחינת שורשי צמיחתו של אברהם אבינו, בית גידולו והנוף שממנו עלה, מותירה אותנו מופתעים, משתוממים ומשתאים. החברה

כולה - ובית אביו של אברהם בכלל זה - שקועים עמוק בעולם של אלילים, פסילים ואיקונות של עבודה זרה. כיצד זה צומח משם אדם הזוכה לקרבת א-לקים ומגיע להשגות א-לוקיות כה גבוהות?

בין אם נלך בדרכו של בעל המדרש, שלפיו "בן שלוש הכיר אברהם את בוראו", ובין אם נקבל את הדעה שבן ארבעים שנה היה, הרי שתופעה זו - יוצאת מן הכלל היא, בהיותה יצירה של "יש מאין".

מדעי החברה בימינו מבוססים על עקרון הסיבתי: כל תופעה - יש לה סיבתה שלה. בכל מאורע נוטים לראות סובב ומסובב. אברהם אבינו מוכיח לנו שתיתכן גם מציאות אחרת.

אברהם אבינו מהווה אתגר עבור כולנו. הרמב"ם כותב שאדם צריך לשאוף ולומר תמיד "מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי, אברהם, יצחק ויעקב". גם אם אין הוא מסוגל להגיע למעלות הרוחניות שאליהן הגיע אברהם, על האדם לשאוף לכך, ולאמץ, לכל הפחות, את דרכו המיוחדת בעבודת ה'. אברהם מוכיח כי ניתן להשתחרר מלחצי החברה והמשפחה ולשחות נגד הזרם - ולעשות זאת בעצמה רבה. אותו גרגר קטן, שפרץ לשעה את מסגרת המשפחה והחברה שבה חי, הפך לאביה של אומה שלמה.

זוהי דמותו של אברהם. הם בשלהם - והוא בשלו. 'אברהם העברי' - שכל העולם כולו מעבר מזה - והוא מן העבר השני. אבי האומה מלמד אותנו כי יש ביד האדם - אם רק ירצה בכך - לכבוש לעצמו דרך משלו, לפלס לעצמו נתיב, לסלול לעצמו זרם משלו. דמות זו מהווה עבורנו אתגר עצום, ומציבה לפנינו תביעה רבתי. עם זאת, מהווה היא גם מקור לנחמה. גם בשעה שאדם נתפס לייאוש לנוכח הזרמים הסוחפים, הגועשים ורועשים למולו, יודע הוא כי יוכל להם, אם אך ירצה לפעול נגד זרמי סחף אלה. אפשר שלא יעלה בידו להוליד אומה חדשה - "בך חותמין - ולא בהם" - אבל כוחותיו יהיו עמו במאבקו מול החברה.

* מתוך שיחת ליל שבת שניתנה בישיבת הר עציון בליל שבת קודש פרשת לך לך, תשל"ב. כתב: הרב אליהו בלומנצווייג. ערך: אביעד הכהן.

2. מרדכי היהודי

א אחר הדברים האלה גָּדַל הַמֶּלֶךְ אֶחְשֵׁירוֹשׁ אֶת הָמֶן בֶּן הַמִּדְיָהּ הָאֱגִי וַיִּשְׁאָהוּ וַיִּשָּׂם אֶת כִּסְאוֹ מֵעַל כָּל הַשָּׂרִים אֲשֶׁר אִתּוֹ. ב וְכָל עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בָּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ כְּרָעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְהָמֶן כִּי בָן צָוָה לוֹ הַמֶּלֶךְ וּמִרְדֵּכִי לֹא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה. ג וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בָּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ לְמִרְדֵּכִי מִדֹּעַ אֵתָּה עוֹבֵר אֶת מִצְוֹת הַמֶּלֶךְ. ד וַיְהִי בֹאֲמָרם [בְּאֶמְרָם] אֵלָיו יוֹם וַיֹּם וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם וַיְגִידוּ לְהָמֶן לְרָאוֹת הַעֲמָדוֹ דְּבַר מִרְדֵּכִי כִי הִגִּיד לָהֶם אֲשֶׁר הוּא יְהוּדִי. ה וַיָּרָא הָמֶן כִּי אִין מִרְדֵּכִי כְרַע וּמִשְׁתַּחֲוֶה לוֹ וַיִּסְלָא הָמֶן חֲמָה. ו וַיִּבֶזַע בְּעֵינָיו לְשַׁלַּח יָד בְּמִרְדֵּכִי לְבָדוֹ כִּי הִגִּידוּ לוֹ אֶת עַם מִרְדֵּכִי וַיִּבְקֶשׁ הָמֶן לְהַשְׁמִיד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל מְלָכוֹת אֶחְשֵׁירוֹשׁ עִם מִרְדֵּכִי

(אסתר פרק ג')

קטעים

1. גאווה

אָפּלו סלעים נשברים, אָני אומרת לך,
ולא מחמת זקנה.
שנים רבות הם שוכבים על גבם בחם ובקר,
שנים כה רבות,
כמעט נוצר רשם של שלווה.
אין הם זדים ממקומם וכן נסתרים הבקיעים.
מעין גאווה.
שנים רבות עוברות עליהם בצפיה.
מי שעתיד לשבר אותם
עדין לא בא.
ואז האזוב משגשג, האצות נגרשות והים מגיח וחוזר,
ודומה, הם ללא תנועה.
עד שיבוא קלב ים קטן להתחכך על הסלעים
יבוא וילך.
ופתאם האבן פצעה.
אמרתי לך, כשסלעים נשברים זה קורה בהפתעה.
ימה גם אנשים.
(דליה רביקוביץ)

2. מכתבו האחרון של מרדכי אנילביץ' (מנהיג המרד בגטו וורשה)

מה שעבר עלינו לא ניתן לתאר במילים. נפל דבר שהוא למעלה מחלומותינו הנועזים ביותר. הגרמנים ברחו פעמיים מן הגיטו. פלוגה אחת שלנו החזיקה מעמד 40 דקה והשנייה - למעלה מ-6 שעות. המוקש שהוטמן בשטח המברשתנים התפוצץ. כמה פלוגות שלנו התקיפו את הגרמנים אשר נמלטו. אבדותינו בכוח אדם מעטות ביותר. אף זה הישג. נפל י' [יחיאל]. נפל כחייל גיבור על יד מכונת הירייה. אני מרגיש שמתרחשים דברים גדולים והדבר אותו העזנו לבצע ערכו רב ועצום...

החל מהיום אנו עוברים לשיטה פרטיזנית. הלילה יוצאות לשטח שלוש פלוגות קרב, ולחן שני תפקידים: סיור והשגת נשק. נשק קצר אין לו בשבילנו כל ערך. בנשק זה משתמשים אנו לעתים נדירות. נחוצים לנו בדחיפות: רימונים, רובים, מכונות ירייה וחומר נפץ.

לא אוכל לתאר לפניכם את התנאים, בהם חיים עתה יהודי הגיטו. רק יחידים יחזיקו מעמד. השאר ייספו במוקדם או במאוחר. גורלם נחרץ. כמעט בכל מקומות המחבוא, בהם מסתתרים אלפים, אי אפשר להדליק נר מחוסר אוויר.

באמצעות המשדר שלנו שמענו שידור נפלא של תחנת השידור "שוויט" על הלחימה שלנו.

העובדה שזוכרים אותנו מעבר לחומות הגיטו מעודדת אותנו במאבקנו. היה שלום יקירי! אולי עוד נתראה! חלום חיי קם והיה. ההגנה העצמית בגיטו הפכה לעובדה. ההתנגדות היהודית המזוינת והנקמה הפכו למעשה. הייתי עד ללחימה מופלאה ומלאת גבורה של הלוחמים היהודים.

מ' אנילביץ'

3.

הזמנה לכבוד הקונגרס הציוני הראשון: "אדון נכבד! ביום א' ב' ו'ג' אלול שנה זו, יתאספו חובבי ציון בכל הארצות לקונגרס הציוני בבאזל (שווייץ). והיום הוא, שבו יתאחדו אחינו המפוזרים בדעה אחת, יהיה יום ניצחון לתחיית לאומנו. האסיפה בבאזל תהיה התחלת תקופה חדשה בהתפתחות תנועתנו.

"שם יספרו לנו אחינו מכל פינות הארץ על דבר מצבם ומגמותיהם, שם יתברר מה התנועה הציונית דורשת ממעריציה. שם תתרכז ותתאחד פעולתנו, שהיתה קרועה לכמה גזרים, על ידי הנהגה כוללת לכל סניפי העבודה. שם תראינה עינינו קיבוץ גלויות, שיאחד כל הכוחות לפעולה אחת, גדולה וכבירה.

"הקונגרס שואף למטרות קרובות ואפשריות. כל הידיעות האחרות על אודותיו קלוטות מן האוויר. כל מעשי הקונגרס יהיו בפרסום גמור. בוויכוחיו והחלטותיו לא תהיה שום התנגדות לחוקי איזו ארץ ולחובותינו האזרחיים. בייחוד אנחנו ערבים בזה, שכל מעשי האסיפה יהיו באופן מקובל ומרוצה לחובבי ציון ברוסיה ולממשלתם הרוממה.

"בזה נבקש אותך, אדון נכבד, ואת חבריך שבחוגך, שתואילו לבוא לבאזל ולהשתתף באסיפתנו. הקונגרס הראשון שלנו הוא התל שהכל פונים אליו. אוהבים ואויבים מחכים לו בעיניים כלות. ולכן עליו להראות לכל, כי חפצנו ברור ויכולתנו גדולה. אם לא ימלא הקונגרס את תפקידו, אז תבוא על ידי כך נסיגה לאחור בתנועתנו לזמן רב. והכל תלוי רק בהשתתפות מרובה של אחינו ברוסיה, ששם רוב מניינו.

"אנו מקווים שתדעו את חובכם ותבואו לאסיפתנו. באסיפה אפשר יהיה לדבר עברית. בבאזל יש אכסניה כשרה.

"דבר בואך מהר נא להודיענו על פי הכתובת הנ"ל.

"בשם 'הוועד להכנת הקונגרס הציוני': ד"ר תאודור הרצל, ראש הוועד, וד"ר מרקוס אהרנפרייז, המזכיר."

מתודות

1. חבריא ב': מוציאים חניך אחד רחוק מהקבוצה ומבקשים ממנו בצד לספר במשך שתי דקות על איזה נושא שייבחר שהוא מאמין בו ובדעתו. בינתיים מגדירים לשאר הקבוצה שלא משנה מה הוא אומר - אתם יוצאים נגדו בכל דרך אפשרית וללעוג לדרכו (אך בכבוד, זהו משחק..). ונראה איך יגיב. סביר להניח שגם אם ידבוק בדעתו הדבר יקשה עליו מאוד ואולי לעתים אף ישנה את דעתו. נלמד שדעה יכולה ולעיתים אף צריכה להשתנות אבל תמיד בצורה עניינית ומחשבתית עמוקה ולא בגלל לחץ ציבורי וחברתי כזה או אחר.

2. חברה א' וב': נבקש מחניך אחד לצאת החוצה (כדאי לבחור בחניך שיש לו יכולת לעמוד בלחץ חברתי).

נשאיר מחוץ לסניף (או מחוץ לחדר שבו נערכת הפעולה) שקית במבה, כוס ופתק עם המשימה שלהלן:

"עליך לבדוק כמה "במבות" אפשר להכניס לכוס".

בזמן שהחניך בחוץ, נמלא כוס בבמבה לעיני החניכים.

נאמר לחניכים שכשנכניס את החניך שיצא, נשאל כל אחד מהם בתור כמה "במבות" אפשר להכניס לכוס.

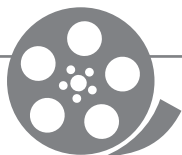
נבקש מהחניכים להגיד מספר הגבוה בערך פי שניים ממספר ה"במבות" שבכוס.

(נניח שנכנסות בכוס שלושים "במבות", כל חניך יגיד מספר בין חמישים לשבעים)

נכניס את החניך שיצא וכל אחד מן החניכים יאמר בתורו כמה "במבות" יש בכוס לדעתו.

לאחר מכן נשאל את החניך שהיה בחוץ כמה בבות הוא נכנסות בכוס?

נראה התגובות ועל פי זה נראה אם בטחונו יתערער או נשאר איתן בעמדתו.

סרטונים

1. נער יהודי בהפגנה פרו-פלסטינית (חפשו ביוטיוב)
https://www.youtube.com/watch?v=7MFvh16fk6E&list=PL557tpMjBELFCWxT8vat_OPq4_laPklhW

2. אני והחברה - מרוץ מכונות
https://www.youtube.com/watch?v=41S2ejlmsK8&index=9&list=PL557tpMjBELFCWxT8vat_OPq4_laPklhW

ג. להיות קנה

רציונל

בפעולה זו נכיר את הקנה. גם הקנה הוא עמוד שדרה - אבל עמוד שדרה רך יותר, שיודע להתכופף (כמו עמוד השדרה שלנו בני האדם!). הקנה יודע להבחין בין עיקר לטפל, הוא יודע מה מאיים עליו, ויותר חשוב - מה רק נראה שמאיים עליו אבל בעצם לא מדגדג אותו. הקנה קשוב למציאות, יודע לנווט ולהגשים את העקרונות שלו תוך תקשורת עם המציאות ולא 'ראש בקיר'.

וחסרונות יש גם לקנה, שלפעמים מתכופף יותר מידי, ולפעמים הוא רק כיסוי לחוסר בעמוד שדרה.. וכמובן גם קנה יכול להישבר והוא צריך ללמוד להבחין מתי הוא מתגמש ומתי לא..

מקורות

1. מסע המחנות

הרב אברהם יצחק הכהן קוק

בעמדנו על סף השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה, במצב של תקווה והתעודדות לעומת כל הדיכאון אשר עבר עלינו בשנה זו העומדת לחלוף מול עבר פנינו, וממעמקי הלב נאמר עליהם "תכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה", ואנו נזקקים לפשפוש המעשים ולהתקרבות לאורח התשובה המביאה גאולה ורפואה לעולם, לפי מצבנו בעולם בכלל ובארץ ישראל שלנו בפרט, הננו צריכים לציין את הגוון המיוחד הדרוש להיות מובלט אצלנו בכיוון היסודי הזה.

דומה לנו שהננו מחולקים לשני מחנות. תמיד רגילים לצלצל אצלנו בשני השמות המהווים את הקהל שלנו בכלל, והם "**חרדים**" ו"**חופשים**". שמות חדשים אשר מאז לא היו רגילים להיות מתבטאים אצלנו כלל. ידענו שאין בני האדם שווים במדרגותיהם, בייחוד במה שנוגע לתוכנם הרוחני, שהוא יסוד החיים, אבל שיהיה שם מוגבל ומיוחד לכך המתאר סיעות ומפלגות, מזה לא ידענו. וכדומה שבזה ודאי יש לנו לומר שהימים הראשונים היו טובים מאלה, והלוואי שנוכל להשכיח מאתנו, בכלל, את אלה שני

השמות העומדים לנו לשטן על דרך החיים האיתנים והטהורים הראויים להיות שבים אלינו באור ד' אשר יאיר לנו.

ההבלטה של שני השמות הללו וההסכמה הדמיונית המקשרת את האישים הפרטיים - שכל אחד מהם יתאמר לומר: אני הנני ממחנה זה, השני אומר גם הוא: אני הנני ממחנה זה, וכל אחד ואחד הוא מרוצה מעמדתו - הרי הוא סותם את הדרך של התיקון ושל ההשתלמות משני הצדדים.

"החרד", כלומר מי שהוא חושב את עצמו שהוא שייך למחנה זה שקוראים לו "חרדים", הרי הוא מביט הבטה מלמעלה למטה אל המחנה השני "החופשים". ובמה שנוגע למחשבות של תיקון, של חיפוש מעשים ושל תשובה, הלא מיד הוא שולח סקירת עין אל המחנה השני העומד לפניו בכל מערומיו מתורה ומצוות והוא חושב בדעתו, שהתשובה במלוא מובנה הלא שם היא דרושה, אליהם הדברים מכוונים, להם ולא לו. ו"החופשי", כלומר, מי שהוא עומד בזה המחנה שהוא מתאמר בשמו המודרני הזה, הרי הוא בוודאי חושב, שכל הרעיון של תשובה הרי הוא נוסח "חרדי" שאינו שייך לו כלל. ונמצא, שמכאן ומכאן הננו עומדים קרחים, ומוצא לרפואת מכאובינו הנפשיים מאין יבוא?

זה העיכוב האחד. ועוד עיכוב שני, מה שהוא איננו קל מן הראשון, כמו קיר ברזל עומד לפנינו בין מחנה למחנה, וההארה הכללית ממקור האחדות האלקית הקדושה המוכרחת להיות שורה על עם ישראל הגוי כולו, הרי היא כמו מתעלמת מעינינו והננו ממששים כעיוורים באפילה.

אין לנו עצה אחרת, אמנם כי אם להסיר את שמות הבעלים הללו מעל מחנותינו. באמת, לא שני מחנות כי אם שלושה מחנות הננו מונים מאז. מסורת ישנה היא ש"ציבור" הוא כולל במובנו כפי הנוטריקון שלו "צדיקים בינונים ורשעים", אבל זהו דווקא תיאור אישי, ועל כל אדם בפרט למדנו ש"אפילו כל העולם כולו אומרים עליך צדיק אתה, היה בעיניך כרשע". וטוב מאוד לאדם שיהיה שקוע לחשבון עצמו, ולחטט במומיו הנפשיים ולהביט בעין יפה על אחרים שיוכל באמת להיות שיש במצפונם גם אוצר טוב הסמוי מן העין.

והננו צריכים להחליט, כי כוח כמוס של הצעדה לטובה ישנו בכל המחנות ובכל אישי האומה, ובייחוד בכל אלה שהערך הכללי של ישראל ותקוותו יקרים להם באיזו מידה שהיא.

נְתוּדַע אִישׁ אֶל אַחִיו בְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל הַכִּלְלִי, לֹא בְּשֵׁם מַפְלַגְתִּי וּמַחְנִיתִי.

נדע, שיש לנו בכל מחנה הרבה מה לתקן והרבה מה לקבל מהאור והטוב זה מזה, ואז תופיע עלינו האורה העליונה הכללית אשר בה ניוושע תשועת עולמים, ותתקיים בנו התפילה המוקדשת קודש קודשים, שהננו עתידים להביעה בכל כך המיית נפש **"ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצוןך בלבב שלם"**.

הרב קוק זצ"ל, מתוך "היסוד" גיליון ס', כ"ו אלול תרצ"ג

2. ר' אלעזר והמכוער - לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארז

תנו רבנן: לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארז.
 'מעשה שבא רבי אלעזר בן רבי שמעון ממגדל גדור מבית רבו, והיה רכוב על החמור, ומטייל על שפת הנהר. ושמח שמחה גדולה, והייתה דעתו גסה עליו, מפני שלמד תורה הרבה. נזדמן לו אדם אחד שהיה מכוער ביותר.
 אמר לו: שלום עליך רבי! ולא החזיר לו.
 אמר לו: ריקה, כמה מכוער אותו האיש! שמא כל בני עירך מכוערין כמותך?
 אמר לו: איני יודע, אלא לך ואמור לאומן שעשאני "כמה מכוער כלי זה שעשית".
 כיון שידע בעצמו שחטא, ירד מן החמור ונשטח לפניו, ואמר לו: נעניתי לך, מחול לי!
 אמר לו: איני מוחל לך עד שתלך לאומן שעשאני ואמור לו: "כמה מכוער כלי זה שעשית".
 היה מטייל אחריו, עד שהגיע לעירו. יצאו בני עירו לקראתו, והיו אומרים לו: שלום עליך רבי רבי, מורי מורי!
 אמר להם: למי אתם קורין רבי רבי? אמרו לו: לזה שמטייל אחרך.
 אמר להם: אם זה רבי - אל ירבו כמותו בישראל.
 אמרו לו: מפני מה?
 אמר להם: כך וכך עשה לי.
 אמרו לו: אף על פי כן, מחול לו, שאדם גדול בתורה הוא.
 אמר להם: בשבילכם הריני מוחל לו. ובלבד שלא יהא רגיל לעשות כן.
 מיד נכנס רבי אלעזר בן רבי שמעון ודרש: 'לעולם יהא אדם רך כקנה, ואל יהא קשה כארז ולפיכך זכה קנה ליטול ממנו קולמוס לכתוב בו ספר תורה תפילין ומזוזות'.
 (תענית כ"א)

קטעים

1. את הכינוי בספר שמואל: "עֲדִינוּ הָעֶצֶן" דורש התלמוד על דוד: "כשהיה יושב ועוסק בתורה - היה מעדן עצמו כתולעת, ובשעה שיוצא למלחמה - היה מקשה עצמו כעץ".

2. על ארץ מוותרים רק בלב / מאיר אריאל

על ארץ מוותרים רק בלב
ארץ עוזבים רק בלב
ארץ שוכחים רק בלב
על ארץ מוותרים רק בלב
רק בלב

הארץ הזאת כבר החליפה
עמים ואומות כשמלה
כמו תכשיטים רק שומרת
על השמות שקיבלה

החליפה אותי פעמיים
כמעט שהייתי אחר
אך לי אלף שנים ועוד אלף
שלא מוותר על גרגר

החליפה אותי איך ולמה
איך למה לא שמתי לב
כמו שדרכתי עליה
ככה גם לא שמתי לב

רק מידי נשמטה לי
מיד נלכדה בלבי
ובלבי אחזתיה
שלא תשכח ימיני

כי תמצא לך ארץ
ותיה בה אזרח
לך איתה בדרך ארץ
שמע מאחד שסרח

ארץ אוהבת קצת יחס
ארץ רוצה תשומת לב
לא משנה מי ומה אתה
ארץ רוצה תשומת לב

כי על ארץ מוותרים רק בלב
ארץ עוזבים רק בלב
ארץ שוכחים רק בלב
על ארץ מוותרים רק בלב
רק בלב

מתודות

1. נשחק את משחק הכיסאות (אפשרי לחשוב על משחקים אתגריים נוספים): מתחלקים ל2 קבוצות, כל קבוצה עומדת על כיסאות כשבכל פעם מורידים כיסא אחד לכל קבוצה. על הקבוצות להגיע למספר הרב ביותר של אנשים על המספר המצומצם ביותר של כיסאות (בזהירות כמובן). לפני המשחק ניקח 2 חבר'ה שיחלקו הוראות בקול רם לכולם, נראה שמלבדם, יהיו כנראה עוד אנשים שיביעו דעתם ולא בשקט.

לאחר מכן נשחק שוב את המשחק אך הפעם נגדיר רק אדם אחד שמכווין ונותן הוראות.

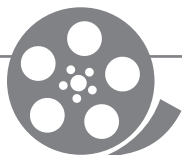
נסיק את המסקנות משני המשחקים, היכן הייתה הקשבה ולאילו תוצאות היא מביאה.

2. משחק "פינוקיו" (הוראות המשחק: הקבוצה עומדת במעגל ובסיבוב רשאי כל שחקן בתורו 'לתקוף' שחקן אחר ע"י ניסיון לדרוך לו על הרגל, במקרה והצליח אותו שחקן שדרכו לו על הרגל יוצא מן המעגל וכן הלאה עד שנותר מנצח אחד)

לאחר המשחק נעלה את השאלה: כיצד הרגיש מי שדרכו עליו?

ניתן לפתח את הדיון לכיוון של מתי "דרכו" עלי, פגעו בי וכיצד הרגשתי.

נשאל: האם הדרך היחידה "לנצח" בחיים היא על ידי שנבטל את האחר?

סרטונים

1. הרב אורי שרקי בקטע קצר
<https://www.youtube.com/watch?v=05jx2FFu0II->

2. כתבה על הגוונים בציונות הדתית.
<https://www.youtube.com/watch?v=T1DluBKGvt0&t=1s>

ד. להיות ארז להיות קנה

רציונל

פגשנו את הארז ופגשנו את הקנה, ועכשיו אנחנו עומדים במבוכה.. במה נבחר..? בפעולה הזו ננסה להציג אפשרות של חיים שמשלבים בתוכם את שני המימדים האלה ומצליחים למצוא איזון ביניהם. לחיות חיים שמצד אחד יש בהם עמוד שידרה מאוד ברור שהוא הארז. ממנו לא זזים, והוא מה שמנחה אותנו בחיים. אך מתוך הארז יוצאים קנים, שהם היישומים בפועל של אותו ארז. הם מותאמים לזמן ולמקום, הם לא ראש בקיר. הם יודעים להתגמש ולמצוא את מקומם, מה עיקר ומה טפל, על מה מתעקשים ועל מה לא.

מקורות

1. בכל מחשבה יש חזיון מיוחד, שאם נבא לדמותו לחזיון שבמחשבה אחרת, נמצא שהם סותרים זה את זה, ותיכף לסתירתם הבולטת נמצא שהם גם כן **בוניים** זה את זה (הראי"ה קוק)

2. אלוף משנה דרור ויינברג היה מח"ט חברון, שנהרג בקרב מול מחבלים ב'ציר המתפללים' בחברון. בהלווייתו נשא הרב אלי סדן את הדברים הבאים:

"העוז זה ללכת נגד, זה לפרוץ, זה לשנות, זה לחדש, זה לעמוד על שלך, זה לעמוד מול כל מיני כוחות שחושבים אחרת ולא לזוז, ולהוביל. בשביל זה צריך המון 'אני'. **האם זה יכול להופיע ביחד עם ענווה?** היה בדרור חיבור נדיר שעליו אנחנו חולמים, אליו אנחנו מצפים, חיבור של עוז ותקיפות, נמרצות והחלטיות. ידיעה לאן הוא הולך עם ענווה, עם עדינות, עם אהבת האדם באופן נדיר. זו המנהיגות האמתית שאנחנו מחכים לה. אדם שמגיל צעיר מכירים בו את תכונות המנהיגות, אבל לרגע אחד הוא לא אומר את המילה 'אני', אל זה נשואות עינינו, כמו המנהיג הגדול, משה רבנו, שהיה 'עָנִיו מְאֹד מְכַל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה', כמו דוד המלך התקיף שאמר 'וְאֶנְכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ', כמו אברהם העומד נגד כל העולם ואומר 'וְאֶנְכִי עֶפֶר וְאֶפֶר'. האידאל שלנו, שעליו אנחנו חולמים, זה השילוב המופלא הזה בין מנהיגות מחד, ובין ענווה והתבטלות מנגד, אל מול התפקיד, אל מול הגודל, אל מול הקודש. **אני עבד ה' וישראל עמו**, ולכן אני עושה את כל מה שאני יכול לעשות, ומכוח זה מופיעה מנהיגות אמת".

קטעים

1 ♦ להיות דתי לאומי

קוראים לו שמוליק ואתם מכירים אותו. הוא גר בעיר ממוצעת, בשכונה רגילה, ויש לו משפחה חמודה וילדים מתוקים. יש לו קרובי משפחה חרדים, הוא עובד יחד עם חילונים, אבל הוא מגדיר את עצמו 'דתי-לאומי'. והוא גאה בזה! הוא לא פוסל ולא מזלזל במי שבחר בדרך אחרת, אבל מאמין בכל ליבו בדרך שהוא צועד בה. הוא מתפלל בנוסח אשכנזי אך אשתו היתה רגילה לאכול קטניות מהבית. הוא הכיר אותה דרך חברים משותפים, הם יצאו במשך חודשיים וחצי, וזה מאוד התאים לו. לא שלוש פגישות חטופות ולא שלוש שנים של מגורים משותפים. מספיק זמן כדי להכיר את האדם שעומד להיות החשוב בחייו ולהתחיל לרקום ביניכם משהו משותף. לא הפריע לו בכלל שהיא מעדה אחרת. למען האמת הוא גם לא פסל הצעות של 'חוזרות בתשובה'. ולא, אין לו שום מום גופני או בעיה נפשית. הוא גם לא גרוש. הוא פשוט מאמין במה שאמרו חז"ל שבמקום שבעלי תשובה עומדים, צדיקים גמורים אינם עומדים.

כל חייו שמוליק שואף לְחַבֵּר. הוא עובד במקצוע חופשי, אך הספיק להיות בשיבה חמש שנים, שבתוכם שילב גם שירות צבאי משמעותי. הוא היה קרבי ועד היום הוא משרת במילואים למרות שאם היה רוצה להתחמק מזה היה מצליח בלי בעיה. הוא לא חושב שמצווה להעלים מס, ואפילו שמח לתת חלק מהכסף שלו כדי לממן בניית הכבישים, עזרה סוציאלית למשפחות במצוקה וקניית טנקים ומטוסים. הוא יודע לקרוא ארמית בכתב רש"י אך גם להסביר באנגלית קלה לתייר מזדמן איך להגיע לכותל. הוא מזיל דמעה בצפירת יום הזיכרון וב'כל נדרי' גם יחד, ומתרגש בטקס הדלקות המשואות כמו בהלל של ליל הסדר. החזה שלו התנפח מגאווה כשישראל שיגרה עוד לוויין לחלל, כמו גם כשהבת שלו עלתה לשלב המחוזי בחידון התנ"ך וכשהבן בישר שיוצא להדריך בהתנדבות בקייטנה של ילדים חולי סרטן. אשתו לומדת לתואר שני אך תמיד אומרת שהעיקר בשבילה זה הבית והילדים. היא הולכת עם כיסוי ראש אופנתי, יפה וסולידי. פאות יוקרתיות ותכשיטים מנקרי עיניים זה פשוט לא הסגנון שלה. התענוג הגדול שלהם הוא המפגש בערב כשכל המשפחה אוכלת יחד, וכמובן סעודות השבת והטוילים של ימי החופשה. הם בעד להכיר את ארץ ישראל דרך הרגליים, והספיקו לבקר עד היום כמעט בכל מעין אפשרי. שמוליק יוצא לעבודה מוקדם וחוזר רק לקראת

הערב, אך למרות העייפות הרבה הוא לא מוותר על השיעור הקבוע בדף היומי. הוא גם מקפיד לשמוע חדשות כשמזדמן לו. לא בגלל סקרנות. פשוט כי איכפת לו. זה העם שלו, האחים שלו. הוא מתאמץ לא לאבד את קהות החושים לשמע עוד פרשיית שחיתות או מעשה אלימות, ולעולם לא יפטור את עצמו באמירה ש'זה דברים שקורים אצלם...'. הוא לא פוחד כל הזמן 'להתקלקל', אבל חשוב לו לשמור על עצמו ועוד יותר מזה על הילדים שלו מלהחשף לדברים שעלולים לפגוע בהם. הוא מאמין גדול בפתיחות. לא כזו של לספוג הכול בלי אבחנה, אלא להיות פתוח לכל הטוב שהקב"ה הביא לעולם ולבחור מה מתוך זה לצרף לעולם הפרטי שלו.

הוא לא ישתולל בהפגנה נגד פינוי עצמות ספק יהודים מלפני אלפיים שנה, אך כאב לו מאוד חורבן גוש קטיף והוא לקח את המשפחה להפגין כדי לבלום את ההרס. בארון הספרים שלו לצד "אורות" ו"מי מרום", יש גם "קובץ שיעורים" ו"אמונה וביטחון". השילוב שלהם נראה נורא יפה על המדף, אך עוד יותר מזה בתוך הלב והראש. יש אצלו בארון ספרים של גדולי ישראל מכל החוגים ולא רק של אנ"ש המצומצם. הוא חושב שלא צריך להתפשר בפסיק על השולחן ערוך, אך מודע לכך שההלכה לוקחת בחשבון את נסיבות המציאות ואת מצבי הדחק, ויותר משהיא צבועה בשחור-לבן היא פורשת מן־עַד רחב של סולם צבעוני הניצב בארץ וראשו מגיע השמימה. הוא גאה בישיבות ההסדר, במכינות הקדם צבאיות, במדרשות לבנות, בפורום תקנה ובבתי הדין לגיור, מוסדות שלא יכולים להתקיים באף ציבור אחר. הוא מאמין שיש סוגים שונים של עבודת ה' ושל עובדי ה', ושייתכן גדולי תורה גם אם הם לא שייכים לציבור 'שלו'. הוא לא רוצה לחיות מהקצבות ומילגות ומעדיף להיות "נהנה מיגיעו" למרות המחיר האישי שהוא משלם על זה. הוא מאמין שהדרך שלו איננה פשרה, דרך של מי שלא הצליח להחליט האם הוא דתי או חילוני ומנסה להיות שניהם ביחד. הוא מבין שהאמת אינה נמצאת בקצה כזה או אחר אלא דווקא במקום שבו הקצוות נפגשים. הוא מאמין בדרך חיים שלא נועדה רק להוציא "אחד מאלף" - גדול הדור בתורה, ולהותיר מאחורה אלף שחיים מתוך דחקות, לחץ ותסכול על שלא זכו להיות בראש הפירמידה. הוא דוגל בדרך שתוציא אלף יהודים שיהיו עובדי ה' בשמחה, אנשי עמל, חקלאים, אנשי היי-טק, מורים, וכמובן תלמידי חכמים, המכבדים זה את זה, ומוקירים גם את מי שאינו תלמיד חכם כמותם. הוא מאמין בתורה שלימה וחי חיים שלמים. הוא דתי-לאומי.

תודה לאורי אורבך, חיים ולדר והלל מרצבך

2. על המתח שבין הארז והקנה - שתי אפשרויות של עמוד שדרה

הכשרתו של לוחם זן ארוכה ומפרכת. במהלך הכשרה זו הוא לומד על דרכם של לוחמי זן דגולים. מעשייה מפורסמת בקרב חכמי הזן מספרת על הנזיר ג'ושו, אשר היה אמן זן מפורסם.

יפן של אותה התקופה היתה בנויה על פי מעמדות וחוקים נוקשים. אצילים היו המעמד העליון וזכויות היותר שלהם איפשרו להם לעשות כמעט ככל העולה על רוחם.

ג'ושו הלך יחף בדרך המובילה אל העיר הגדולה כשלמולו הגיעה כרכרה של אציל חשוב. משרתיו של האציל סימנו לג'ושו לרדת מהדרך על מנת לפנות את הדרך לאציל. ג'ושו המשיך בדרכו מבלי להתייחס עד שניצבו זה מול זה האציל וג'ושו.

רד מהדרך! צעק האציל.

ג'ושו לא נע.

אם לא תרד אצווה להורגך!

על אף שידע שבסמכותו לעשות כן, ג'ושו לא הניד עפעף. הוא בטח בכוח הרצון שלו.

לאחר דקות ממושכות נטה האציל מן הדרך ונתן לג'ושו לעבור.

אצל חכמי הטאו, סיפור כזה לא היה מתרחש. חכם הטאו לא היה מגיע למצב מלכתחילה, לחכם הטאו אין בעיה להתכופף, גם כשהוא מוותר תמיד הוא נשאר ישר.

מתודות

1. נעשה תרגילי מתח וגמישויות קבוצתיים. למשל, מי יכול להגיע עם האצבעות לרגליים בעמידה בלי לכופף את הברכיים? מי יכול בעמידה לקשת את הגב הכי הרבה אחורה? מי יכול לעשות שפגט הכי ישר? וכן על זה הדרך.

לאחר מכן בדיון ננסה להקביל בין היכולות שלנו בגוף לבין המתח שבין הגמישויות ליציבות בחיים שלנו. איפה אני מתגמש ועד כמה, ואיפה אני נשאר יציב ולא זז. מה העקרונות שלי שמהווים את עמוד השדרה שלי?

שלב נוסף בדיון יכול להיות אותה שאלה אבל בהקשר רחב יותר - כקבוצה, כסניף, כציבור, כעם ישראל.

2. נביא חמישה סוגי חומרים שאפשר ליצור מהם: נייר עיתון, פלסטלינה, ענפים קטנים של עצים מהרחוב, בריסטולים, סול.

נחלק את החניכים לחמש קבוצות על פי סוגי החומרים, כשכל קבוצה צריכה ליצור משהו מהחומר שהיא קיבלה.

לאחר מכן נציג את המאפיינים של כל אחד מהחומרים ונשווה ביניהם.

בשלב השלישי בדיון ננסה להבין כמו איזה חומר אנחנו רוצים להיות בחיים שלנו, וכמו איזה חומר הקבוצה שלנו צריכה להיות.

סרטונים

1. סרטון ההדחה- לחבר'ה הגדולים- מה העמדה הפנימית שלנו לגבי העניין הזה? - <https://www.youtube.com/watch?v=HmO-1dqeul0>

2. הראיון האחרון של הרב חנן פורת
<https://www.youtube.com/watch?v=RIPAn5BAD9E->

כלים, ארזים וקנים

א. גיוס חניכים

רציונל - ארז:

חודש ארגון הוא הזדמנות מעולה להגדיל ולהעצים את הקבוצה. פעילות שיא יכולה להיות מקפצה לקבוצה. והרי בסופו של דבר המטרה שלנו היא להפיץ טוב כמה שיותר, ובשביל זה אנחנו רוצים עוד חניכים. הצטרפות של חניכים נוספים גם יכולה לחזק את החניכים שכבר נמצאים, לתת להם תחושת שייכות וגאווה, ולהראות להם שהמקום שהם נמצאים בו הוא כל כך שווה וחשוב עד שעוד הרבה חבר'ה רוצים להצטרף גם.. אז הנה כמה דברים שיכולים לעזור לנו עם זה.

קנה 1: מה מושך חניכים להצטרף לסניף ולתנועה?

1. מדריכים - חניכים יבואו לסניף אחרי שהכירו בבית הספר את המדריכים שלהם, והמדריכים האלו נראו להם קשובים, סבלניים, כיפיים, ובעיקר מעניינים!
2. החבר'ה - חניכים יבואו לסניף כי כל החברים שלהם שם, כי כל הכיתה מתכננת להגיע והם לא רוצים להיות מחוץ לעניינים. בסוף כולם מספרים את החוויות משם והם רוצים להיות חלק.
3. ההורים - חניכים יבואו לסניף כי ההורים שלהם מעודדים אותם ללכת לשם. ההורים יעשו זאת אם יחשבו שסניף עזרא הקרוב הוא בטוח ויש פה פעילות מלאה בתוכן שהם לא יוכלו לקבל לא בבית הספר ולא בחוג במתנ"ס.
4. התנועה - חניכים יבואו לסניף כי שמעו מה זה תנועת עזרא, והם רוצים להיות חלק מסיפור גדול. כי הם רוצים להיות שייכים לתנועה שקורים בה דברים מדהימים ומשמעותיים.
5. מורים - חניכים יבואו לסניף אם למורים שלהם אכפת שהם הולכים לסניף. מורים שבינו את החשיבות של ללכת לסניף עזרא הקרוב ישרדו זאת לתלמידיהם - אם בהתעניינות ואם בהתחשבות בזמני פעילות או בפרגון בכיתה.

קנה 2: רעיונות - חניכים

- חניך מביא חניך - צאו במבצע וצ'פרו את החניכים שיביאו חברים חדשים לקבוצה ולסניף. ניתן גם להפוך זאת לתחרות בין הקבוצה, מי הקבוצה שהביאה הכי הרבה חניכים חדשים והיא תקבל פרס.
- ערב/אירוע מיוחד או פעילות מגניבה שתמצו לעשות, וכל חניך יהיה אחראי להביא עוד חברים לפעילות זו.
- התייעצו עם חניכים אילו פעילויות הם הכי לומדים והכי נהנים בהם. זה עוד כלי שיגרום גם לשאר החברים שלהם לבוא.
- תנו לחניכים אחריות - הם יכולים להיות אחראיים על הלוח בבית הספר או על העברת צ'ופר לכיתה או הודעות אחרות או אפילו פליירים לקראת מסעות וכדומה. תרוויחו פה חניכים יותר רתומים וכמובן גם הרבה אופציות לגיוס חניכים חדשים.
- טלפונים - חשוב מאוד לשמור על קשר עם החניכים שלנו בכל תקופת ההדרכה ולא רק בזמן שהם בפעולות.
- **ערכו סבב טלפונים בכל שבוע** - חלקו ביניכם את רשימת החניכים וודאו שאתם מתקשרים לכל אחד ואחת.
- **אם החניכים אינם עונים בנייד, התקשרו אליהם הביתה** - אמנם אצל רבים מאתנו הטלפונים בבית כבר יצאו משימוש, אבל בקבוצות של הקטנים, כשעוד אין לחניכים נייד - זו הדרך להשיג אותם.
- **תוכן השיחה** - השיחה אינה צריכה להיות ארוכה, אבל כדאי שיהיו בה שני חלקים: גם של התעניינות וגם של העברת מידע.
- **התעניינות** - התעניינו באמת! אם אתם שואלים מה נשמע ולא באמת חשוב לכם לשמוע מה נשמע, החניכים גם לא יספרו לכם יותר מדי. כדי להצליח לפתח שיחה כדאי להיות ספציפיים יותר - מה היה לך השבוע? אם אתם יודעים על מבחן, טיול או פעילות מיוחדת שהייתה בבית הספר, נסו לשאול עליה.

קנה 3: בבית הספר

- יצירת קשר עם בית הספר - הכי טוב לתאם את ההגעה עם המזכירות, עם המנהלת, עם המורה בכיתה. אם תתאמו הגעה יהיה גם קל יותר להגיע וגם תתקבלו בברכה, כי בבתי הספר לא אוהבים שסתם נוחתים באמצע היום ומפריעים להם, ולעומת זאת בדרך כלל שמחים לשתף פעולה ולעזור אם מבקשים. במידה ולא נותנים ניתן לעמוד בשער ומשם לחלק צ'ופרים והזמנות לסניף.
- המציאו לוגו לסניף שילווה אתכם בכל מסע פרסום.
- הכינו הצגה קצרה והיכנסו אתה לכיתות ביצירת עניין וסקרנות (תחפשו ישדרגו ממש).
- בקשו להעביר פעילות בכיתה - זה יכול להיות משחק של כמה דקות שבסופו תודיעו על הפעולה, ואפשר גם לתאם שעת פעילות מלאה.
- ארגנו הפסקה פעילה.
- צלמו את החניכים לסרטון עם מילים, והבטיחו שאחר כך תקרינו אותו בסניף.
- צרו אווירה בעזרת גימיק פרסומי - הדביקו לכולם משהו מתחת לכיסא או על השולחן בזמן שהם בהפסקה או לפני תחילת הלימודים.
- חלקו סטיקרים עם לוגו של הסניף, סיסמא, פרטי פעולה.
- תלו כרזות בבית הספר - שלט ענק בכניסה או במקום אחר, שלטים בכיתות ובמסדרונות (ודאו שיהיו בכרזות כל הפרטים על הפעולה הקרובה).
- הציבו 'לוח עזרא' או לוח מודעות לתחזוק שוטף - גם הודעות על הפעילויות וגם חידות, סיפורים, 'הידעת' וכדו'. אפשר לדרבן את החניכים להגיע דרך הלוח, למשל להבטיח צ'ופר למי שיגיע לפעולה עם פתרון לחידה.
- ארגנו הרקדה המונית בהפסקה - בסגנון 'פלאש מוב', שכל התלמידים יצטרפו.
- חלקו עיתון סניפי.

- אספו טלפונים וכתובות מייל של ההורים (אפשר להשיג חלק דרך המרכזת והצוות האזורי, על פי ההרשמות למסעות). מיילים הם בהחלט דרך טובה, גם בקבוצות של הגדולים, כדי לעדכן על המתרחש בסניף ולהודיע על פעילויות מתוכננות.
- הקפידו לספק להורים פרטים מלאים על כל פעילות המתקיימת בסניף ולספר להם מה קרה בסניף. אפשר לפתוח ווטסאפ של הורי הקבוצה או לשלוח להם מייל בכל פרק זמן מסוים. בווטסאפ או במייל אפשר לשלוח תמונות מהפעילות האחרונה והודעות על הפעולות הבאות.
- נורא חשוב ליצור קשר והגעה של ההורים לסניף והנה כמה הצעות שאפשר לעשות:
 - ערב לימוד הורים וחניכים בסניף.
 - ערב אימהות ובנות או אבות ובנים.
 - ערב כיף להורים וחניכים - משחק טריוויה הורים נגד חניכים, הכנה משותפת של אוכל או יצירה אחרת.
 - ערב בהפתעה - בקשו מכל זוג הורים להכין את המאכל האהוב על ילדם ולהביאו לסניף. כנסו את החניכים מוקדם, כדי לאפשר להורים להתארגן בלי שהילדים יראו, וכשההורים יגיעו עם מה שהכינו, עשו ערב בילוי משותף (עד כמה אני מכיר את ההורים שלי / את הילד שלי).
 - עורכים ערב שיא שבו החניכים יציגו להורים משהו שעבדו עליו - הצגה, שירים, מיזם מיוחד או סיכום מערך פעולות שהעברתם.
 - ערב טורניר (כדורסל או כדורגל) - הורים נגד חניכים.

ב. איזה הזדמנויות נפתחות בפנינו בחודש ארגון?

ארג: רציונל

חודש ארגון הוא זמן שיא מבחינה חינוכית. נפתחות בו הזדמנויות רבות מגוונות ומעניינות לחזק ולהעמיק את הקשר עם החניכים את החינוך בקבוצה ובסניף. הנה כמה מההזדמנויות האלה.

קנה 1: לגבש את קבוצה

- גאונות יחידה.
- מורלים.
- פעילויות משותפות (צביעת קירות, הצגות, קומזיצים וכו')

קנה 2: לחזק את הקשר האישי עם החניכים

- יש לנו הזדמנות לפגוש את החניכים בזווית שונה של עשייה.
- לתת לחניכים תפקידים ובכך להראות להם שהם חשובים לנו.
- להגיד לחניכים מילים טובות כל הזמן!!!

קנה 3: להעביר מסרים ותכנים דרך עשייה

- במשך השנה כשאנו מעבירים פעולות החניכים שלנו פאסיבים. עכשיו יש לנו הזדמנות להעביר להם את תכנים "דרך הרגלים" בעשייה שלהם.
- במשך השנה אנו יכולים לדבר הרבה על וויתור לחברים על התחשבות בזולת על איסור השחתה וכו' יש לנו יכולת מעשית לדרוש מהחניכים לפעול לפי אותם נורמות שאנו קובעים בפעולות (לוותר לחבר על תפקיד בהצגה, לא לצחוק ולהעליב חברים, להימנע מלשון הרע, לא להרעיש לשכנים, לא להשחית רכוש, לא לריב עם שבטים אחרים וכו')

קנה 4: לגלות ולחשוף בחניכים יכולות חדשות

- אפשר לפתח יכולות מוזיקליות, הצגה, הובלה, אחריות, ציור, אומנות וכו'.
- יש חניכים שהם שקטים מטבעם או נדחקים לשולי החברה. אפשר לקחת חניך כזה ולהעצים אותו לתת לו תפקיד חשוב בהצגה או בריקוד לשבח אותו להגיד לו מילה טובה מול כולם. ולחזק את המעמד שלו בקבוצה.

קנה 5: הזדמנות לחזק את הסניף ולהביא חניכים חדשים (ראו לעיל גיוס חניכים חדשים)

ג. רעיונות לשירים לחודש ארגון

ארה: רציונל

במסגרת הרף התורני הגבוה אליו אנחנו בתנועה מחנכים, חשוב לנו לשמור על רמתה נאותה של שירים להופעות חודש ארגון מבחינת התוכן והאופי של השיר. כמובן שהטוב ביותר והמצופה הוא למצוא הופעה שמבטאת את מה שהקבוצה תעברו במהלך החודש.

מצורפת רשימה של הצעות לשירים קצביים וטובים שיכולים לשמש אתכם (לא כולם בהכרח קשורים לנושא).

1. ראו בני / המכביטס	28. בקרוב (יתגדל) / שמחה פרדימן
2. ה' מלך / בני וגד אלבז	29. בוא נדליק ת'אש / איציק אורלב
3. חזקו / החברה	30. עת רקוד / יעקב שוואקי
4. אלפי ילדים / אבישי רוזן	31. גילה רינה / אוהד מושקוביץ
5. תחשוב טוב / אודי דווידי	32. כי בשמחה / דודי קנופלד.
6. לשם שמים / יעקב שוואקי	33. מחר / מרדכי שפירו
7. הן עם / יעקב שוואקי	34. אבינו / איציק דדיה
8. כל המתפלל הישיבה בויז	35. מלכותך / אוהד מושקוביץ
9. מודה אני / שלשלת גוניור	36. כל הדרך / מרדכי שפירו
10. אם אין אני לי / איציק אשל	37. עם ישראל חי / איציק אורלב
11. בוא תרקוד / איציק אורלב	38. אני מאמין / יעקב שוואקי
12. אם אין אני לי / אודי דויד	39. חי וקים / חברה
13. תן חיוך / חיים ישראל	40. עם אחד / ארי גולדווג
14. שבחי / ישיבה בויס	41. ירושלים שבלב אברהם פריד
15. ואהבת / ישיבה בויס	42. ממעמקים / גד אלבז
16. הזמן קצר / מידד טסה	43. כבתחילה / גד אלבז
17. כולם אהובים / מרדכי בן דוד	44. עם ישראל לא מפחד / שוואקי
18. מי שמאמין לא מפחד / גד אלבז	45. השיבנו / bon Jovi
19. לך ה' הגדולה / החברה	46. כולם שרים / בני פרידמן
20. ואהבת / מידד טסה	47. אינשללה / שוואקי
21. אהבת ישראל בנשמה / אבישי רוזן	48. פותח את ידיך / גד אלבז
22. יותר אהבה / אבישי רוזן	49. את לי ארץ / רועי ידיד
23. יש תקווה / בני פרידמן	50. בם בם / בני פרידמן
24. עברי אנוכי / בני פרידמן	51. תודה / בני פרידמן
25. אור בליבי / איציק אורלב	52. תן חיוך / איציק דדיה
26. שכר מצווה / מרדכי שפירו	53. ביחד ננצח / עילי אבידני
27. מזרח / ליפא שמעלצר	54. אשרי יושבי ביתך / הישיבה בויז

ד. רעיונות לאוורור הקבוצה תוך כדי חודש ארגון

- **פונדו** - שוקולד, פירות, אמגזית אחת - פינוק מושלם לכווולם. אפשר להוסיף שמנת לשוקולד, לשדרג אותו, ולטבול בתוכו גם סוכריות, במבה, בייגלה וכו'.. אין חניך שלא ישמח!
- **'אימון אירובי קל'** - בתחילת/אמצע אימון לריקוד - הפעלתם את השיר כבר 40 פע'?
- לכולם נמאס לעשות 'אחת שתיים ו- שלוש אהה סיבוב' לפי הקצב? תפעילו שיר קצבי אחר לחלוטין, תעמידו את השבט מולכם, ותתחילו לעשות כמה תנועות אירוביות מוכרות: ללכת במקום, מצד לצד, באמצע קפיצה וכאלה. תעשו את זה בלוק של 'כושר טוב ישראל'.. (-)
- **טיול אופניים** - משיגים אופניים לכל מי שאין לה, נוסעים לאיזה פארק, מעיין, יער או מה שיש ליד הסניף [שימו לב שיהיה מקום בטיחותי וכאלה..]. שם אפשר לעשות פעילות קצרה על הנושא, או סתם משחקי-גיבוש: הגדרות, קטגוריות, משחק הכתרים, עתידות, הדף העובר [ראו פירוט בהמשך (-)] ועוד.
- **קומזיץ** - מדליקים מדורה במקום בטוח בגובה נמוך. אפשר גם להדליק בצד מנגל..
- **ארוחת ערב** - מכינים ארוחת ערב מושקעת ביחד, כל חניך מביא משהו מהבית - מכינים וגם מכניסים איזו פעולה שרוצים לעשות כשהחניכים שותקים..
- **ערב סרט** - סרט טוב, מקרן ופופקורן.. ומלא מצב רוח!!

ה. תכנון חינוכי לחודש ארגון

ארז: רציונל

כששואלים מדריך מהו עניין המרכזי עליו הוא הולך להתמקד בחודש הקרוב, מהו מרכז הכובד בו הוא הולך להשקיע כוחות ואנרגיה, הרבה פעמים המיקוד בו המדריך בוחר להתמקד הוא בתוצאה הסופית בסוף החודש - ההופעה הקיר וכו'.

אנו רוצים להבהיר את עניינו של חודש ארגון, את מהות העניין שלנו כמדריכים - **לחנך!**

המוקד צריך להיות בחניכים עצמם - כאשר ההופעה והקיר הם אמצעי על מנת לעבוד על עניינים מהותיים בקבוצה ובחניכים. לכן ישנו לפניכם שאלון קצר שאמור לעזור בזה. בהצלחה!

קנה 1: שלוש מטרות שלי לחודש ארגון בנוגע לקבוצה:

- _____ •
- _____ •
- _____ •

איך אני אגשים כל מטרה:

קנה 2: מהם הקשיים שאני חושש מהם בחודש ארגון?

קנה 3: חניכים מסוימים שאיתם חשוב לי מאוד לפתח קשר אישי ולהתקרב אליהם במהלך החודש:

ו. מתודיקה

ארה: רציונל

מתודיקה היא הדרך להנגיש את הרעיון שלנו לחניכים. בתור בני אדם, אנחנו צריכים שיעניינו אותנו, אנחנו צריכים שיגרו אותנו. הרבה פעמים ההבדל בין משהו ש'עובר' למשהו ש'לא עובר' - זה האם זה מעניין, מגניב, כיף, יפה, וכו' וכו'.. זה הרעיון במתודיקה. אנחנו רוצים לקחת רעיון ולהשתמש בכלים מתודיים כדי להעביר אותו. יש מיליון סוגי חוויות ומתודות - סיפור, הצגה, דיון, משחק, כתיבה, מוזיקה, סיור, ועוד ועוד. וכמובן שבתוך כל אחת מהאופציות האלה יש סוגים שונים, וכן הלאה וכן הלאה.

קנה 1: מתודה ממחישה מול מתודה מעוררת:

ממחישה - המתודה עצמה מוכיחה את הטענה (למשל: חסר חלק בפאזל כי דוד לא הגיע, וזה מראה לנו כמה כל אחד חשוב).

מעוררת - המתודה רק מאפשרת שיח יותר פתוח ומעניין, אבל היא לא מהווה חלק מהתוכן (למשל: לדרג כרטיסיות מהכי חשוב להכי פחות חשוב. חידון. וגם - שכל אחד יישב ליד מה שהכי חשוב בעיניו, וכו'. כל אלו רק מעוררים את הדיון, לא ממחישים למה באמת א' יותר חשוב מב').

בעיקרון מתודה ממחישה עדיפה, כי היא מעבירה את המסר בצורה חזקה יותר. כשאנחנו באים לבנות פעולה אנחנו צריכים לנסות לחשוב על מתודה שתתאים למה שאנחנו רוצים להעביר, מתודה שמשרתת את מטרת הפעולה שלנו. אנחנו כותבים כאן טיפים שונים לעבודה עם מתודיקה. מוזמנים להוסיף מניסיונכם..

קנה 2: טיפים כלליים

- 'דקת הזהב' - צריכים לשים לב שהדקה הראשונה חייבת להיות מאוד טובה, היא תקבע הרבה פעמים אם ימשיכו להקשיב לנו או לא.
- יש דברים שהם טכניים ומועילים וכדאי להיעזר בהם (כמו הטיפים בהמשך). אתה לא תלוי רק ביכולות האישיות שלך.
- שיטת 'התקליט השבור' לטיפול בוויכוחים עם חניכים.
- לסלק הסחות דעת (להפוך כיוון ישיבה, לעבור במקום אחר, 'להעיף' דברים לא קשורים שנמצא מאחור. לוודא מראש מה הם רואים, מקום קבוע לפעולה)

קנה 3: טיפים לדיון

- טריגרים לדיון- לשים על הרצפה שלטים/תמונות
- לתת דוגמא מחיי היומיום
- שימו לב שהשאלה של הדיון ברורה לכם, אחרת הדיון עלול להתפזר לכל מיני מקומות.
- קטע לא קשור בכלל שאפשר להשליך וללמוד ממנו על נושא הדיון (משהו מעניין - נניח קטע מסרט).
- כדאי מאוד להיעזר בנושאים אקטואליים.
- מתודה לדיון יכולה להיות משחק של בית משפט בעד ונגד משהו מסוים.
- כדאי לחשוב מראש על כל הצדדים והדעות שיעלו בדיון, כך תוכלו להיות מוכנים למה שיעלה ולהנחות את הדיון בהתאם.
- אם יש מישהו שמדבר יותר מידי או 'לא מעניין' לשים לב לא להיתפס אליו.
- כדאי להגדיר מראש מטרה לדיון.
- בדיון המנחה צריך להיות זה שמנתב את השיחה - אך בלי שירגישו זאת. הקבוצה היא המרכז ולא המנחה!
- בדיון צריך שיהיו (לפחות) שתי דעות, שיהיה על מה להתלבט. לפני שמתחילים דיון, נשאל את עצמנו, האם אני יכול להזדהות עם כל אחת מהדעות?
- בהנחיית דיון צריך לשים לב שאנחנו נשארים ניטרליים, ומעמתים כל צד עם הטיעון שכנגדו.
- הדיון צריך להיות בנוי.

- קביעת מסגרת הזמן ונושא השיח - אנחנו צריכים לשים לב שאנחנו שומרים על נושא השיחה, שהדיון לא 'מתפזר' יותר מידי.
- דיון מתחיל באמת כשדעתו של מישהו מתערערת.. ('וואו, אולי באמת הוא אומר משהו נכון...')
- לשים לב לשקטים יותר ולראות שהקולניים לא משתלטים על הדיון. אפשר מידי פעם ליזום פניה למישהו שקצת פחות משתתף כדי לאפשר לו גם להביע את דעתו.

קנה 4: מתודות לדיון

- שימוש בכדור - רק מי שמקבל את הכדור יש לו זכות דיבור.
- קרוסלה - מעמידים את כולם בשני מעגלים, אחד פנימי ואחד חיצוני. כל פעם המדריך שואל שאלה, ושני האנשים המקבילים במעגל דנים בה.
- 'מסכימוטטר' - המנחה אומר היגד מסוים, וכל אחד צריך להציב את עצמו על ציר דמיוני לפי מידת ההסכמה שלו עם ההיגד.
- 'אקווריום' - שני נציגים מצוותים שונים דנים בנושא בפני הקבוצה כולה. כשמישהו מאותה דעה רוצה להשתתף בדיון הוא קם ומחליף את אחד המשתתפים שבתוך המעגל.

קנה 5: כלים בהנחיית דיון

- שיקוף - לתמצת ולסכם את דברי המגיבים. 'מה שאני מבין ממך זה ש...'. זה עוזר למיקוד הדיון ולהבנה של מה שנאמר.
- הצבת סתירות ועימותים בין דוברים שונים, והצפתם במקרה שהם סמויים. 'בעצם מה שאתה אומר זה לגמרי הפוך ממה שאפי אמר'
- פרובוקציות - לפעמים דיון 'נתקע', או שיש הסכמה של כולם. במקרה כזה ניתן לשלוף פרובוקציה, איזשהו מקרה קיצון או הקצנה של דעה שנאמרה, במטרה לעורר את המשתתפים.
- עוד ניסוח לדיון תקוע זה לשאול אם כולם מסכימים לנאמר. 'יוסי אומר שצריך לוותר על בגרות במתמטיקה. כולם מסכימים? מישהו חושב אחרת?'
- הבהרות - לעשות סדר בבלאגן. מידי פעם כדאי להבהיר את מהלך הדיון, גם כדי לעשות סדר וגם כדי לאפשר למי שקצת 'ריחף' לחזור פנימה.

קנה 6: טיפים לסיפורים

- לא בהכרח עדיף להקריא, ואם כן מקריאים - מומלץ לחלק דף.
- למרקר שורות בדף / קוראים לפי הקשר 'כל מי ש...'
- להתחיל בפאנץ - משהו מוחשי או סיפור מהחיים
- לוודא שהם איתך, לתפוס בעיניים.
- שימוש בשפה של הקבוצה.
- לא לשבת במקום.
- לשאול שאלות באמצע הסיפור.
- לעשות תנועות או קולות.

קנה 7: טיפים להצגות

- להביא תלבושות שוות. זה משדרג את העניין פלאים.
- להתאים ווליום של דיבור לפי מרחק של החניכים.
- לשתף את החניכים בהצגה.
- לשים לב למתח בין דברים שכתובים מראש לבין אלתור. בעיקרון עדיף לתכנן מראש, אבל לפעמים האלתור זה הקטע הכי טוב בהצגה..
- אפשר להציג אותו סיפור בכמה וריאציות שונות, וזה נחמד ומשעשע..
- להשתמש כמובן בקול בהתאם לדמות, אפשר אפילו קצת מוקצן אם רוצים שיהיה מצחיק יותר..

קנה 8: טיפים למשחקים

- לחפש משחקים שמתאימים לרעיון שאנחנו מנסים להעביר \ לדון בו. שימו לב - יש משחקים שיכולים ללכת להרבה כיוונים שונים של מסרים.
- חשוב לתת לחניכים קודם כל לחוות את המשחק כמו שהוא, לא לקשר מיד למסר. רק אחר כך לתת לחניכים לדבר על מה שהם חשו במשחק, ומתוך כך לצמוח למסר שאנחנו רוצים להעביר.
- לשים לב שאין במשחק יותר מידי פסולים, כי אז הם מהר מאוד מאבדים עניין בפעולה.
- לשים לב שהמשחק לא אלים מידי (בנים, בעיקר אתם:)

קנה 9: קתימב"ה - (קול תנועה ידיים מבט ביטחון הופעה)

- המדריך צריך להיות הדבר הכי מעניין באזור.
- לשים לגיוון בקול ובתנועה, בתזוזה בחדר.
- קול- לשים לב לעצירות, לווליום, למהירות.
- לא להשתמש במילים גבוהות מידי.
- לא להשתמש באותה מילה אלף פעמים. (כאילו, בעצם)
- תנועה- לא לזוז יותר מידי, ומצד שני לא לקפוא.
- לשים לב איפה וליד מי אתה עומד. כדאי 'לעבור' ליד אנשים שלא בקשב.
- תנועות ידיים- מצד אחד לא מוקצנות מידי, מצד שני- לא ידיים בכיסים.
- התנועות צריכות להמחיש את מה שמדברים עליו.
- מבט- ליצור ולשמור על קשר עין עם החניכים. לא לבהות, ולא להתמקד במישהו אחד.
- ביטחון- שפת גוף. לנסות לשדר שאתה יודע, גם אם אתה לא...
- להיות בטוחים במה שאומרים. לא לפחד לקטוע כשצריך.
- לשים לב- לא להתנצל. ההתנצלות לא מועילה.
- הופעה- לשים לב שנראים נורמאלי- בלי כיפה הפוכה וכו'.
- לא להסתכל לרצפה או לתקרה.

לסיום -

עשרת הדיברות לחודש ארגון

1. אל תבזבז ציוד. אלו כספי ציבור!
2. דבר עם בתי הספר - אפשר לבקש שחרורים בזמנים מיוחדים ולוח מבחנים מתחשב, זה יקל מאוד על החניכים
3. זכור את המרכזת - לא תמיד יש לה בית זמין וקרוב כמו לך.. לשאול מה נשמע? אולי אפילו לתת צ'ופר לא יזיק.
4. שמור את קולך לשבת ארגון ולמוראליים - אל תבזבז אותו על צעקות מיותרות..
5. שים לב שאין חניך 'מסונגר' יתר על המידה, וכן שאין חניכים שמרגישים 'מיותרים'.
6. תן לכל חניך תפקיד בקבוצה, כך כולם ירגישו משמעותיים.
7. פנק את הקבוצה מידי פעם במשהו כייפי או טעים; זה ישדרג מאוד את האווירה.
8. השקע **בעיקר** בפעולות. הם חשובות הרבה יותר מריקוד, הצגה או קיר יפה..
9. הקפד לישון ולאכול מסודר - חוסר שינה ואוכל יפריעו לתפקודך היעיל.
10. זכור - מטרת החודש היא להוסיף טוב! עשה הכל עם חיוך, בשמחה וברוגע.

אורי שלומאי ז"ל

אורי שלומאי - סיפור חייו

אורי שלומאי ז"ל נולד בשנת תשכ"ז (1967) לאביו אשר יבדל"א ולאימו לביאה ז"ל, אורי בנערותו גדל בימין אורד עם משפחתו.

בשנת תשנ"א נשא לאשה את רינתיה. לאורי ורינתיה ארבעה ילדים אריאל, לביאה, יעל ותמר.

אורי ניהל אורח חיים דתי והקפיד לשמור ולדקדק בכל המצוות קלה כבחמורה.

אורי שרת בצבא קבע. כקצין מודיעין בתפקידים בכירים שונים ביניהם כקמ"ן חטיבת הגולן, קמ"ן גולני, כקצין מודיעין באמ"ן מחקר, כראש ענף פח"ע בפיקוד מרכז וכמדריך במכללת פיקוד ומטה של צה"ל (פוס"ם) וסיים את שרות הקבע בדרגת סגן אלוף.

לאחר סיום שרות הקבע למד ייעוץ ארגוני ועסק כיועץ ארגוני בהעברת סדנאות ייחודיות אשר את חלקם הגדול פיתח בעצמו בחשיבה יצירתית והעבירם לקבוצות שונות מנוער ועד מנהלים בכירים במשק, הסדנאות זכו להצלחה רבה.

במקביל עסק בהצלת חיים בפועל בשרות מילואים ביחידת ההצלה הארצית (יחצ"א) ובפעילות יומיומית ביציאה לקריאות ככונן מד"א וכנהג אמבולנס בפתח תקווה.

פעיל בקהילה כגבאי וכיזם ומארגן פעילויות וכן התנדב כחבר מועצה בתנועת "עזרא".

מבין תחביביו אהב מאוד לבלות עם משפחתו, להתנדב ולעזור, ספורט גלישת רוח, לבשל אוכל איכותי, לטייל, לתקן דברים ועוד.

לאחר שחרורו יזם והקים פרויקט מיוחד של דוכן ללימוד משניות ברחוב העיר במשך כל יום הזכרון לחללי צה"ל.

אורי היה כשרוני מאוד וכל פעולותיו היו באופן יסודי, בצנעה, ביושר, באמונה ובהומור.

בשנת תשע"ו חלה במחלה קשה ונאבק בגבורה במשך מספר חודשים במחלה

אורי האמין כי ינצח גם במערכה זו אך לדאבון ליבנו המחלה התגברה ואורי נפטר ב"ז באב תשע"ו 21/8/16, שבוע לפני יום הולדתו 49 החזיר את נשמתו הטהורה והחשובה לבורא עולם.

בכאב לב, ובגעגועים רבים כל שנותר לנו הוא להנציח את פועלו ללמוד מדרכיו והנהגותיו הטובות ולהמשיך את דרכו.

מכתב של בן

להיות בן לפרואקטיביסט.

לפעמים בלילה לפני שאני נרדם, עולה לי פתאום דמותו של אבא בעיני רוחי. לא הדרגות הנוצצות, לא מדי החובש עם המגן דוד עליהם, וגם לא החולצה המגוהצת ששימשה אותו ברבות מסדנאותיו והרצאותיו.

עולה לי לראש מילה אחת - פרואקטיביות. מאחורי השירות הצבאי הממושך, במהלך החייאה בשעת לילה מאוחרת, אחרי סדנה שהתארכה יתר על המידה, וגם בבית מקפיץ לאוויר את אחיותי הקטנות. מאחורי כל הפעולות האלה, מאחורי הדרכים הללו עמד אידיאל אחד משמעותי - ליזום כדי להשפיע וכתוצאה מכך לקדם ולרומם - להיות פרואקטיבי.

להיות אדם פרואקטיבי משמעותו - לא לקבל את המובן מאליו, לא לאפשר למקום שנולדת בו, לסביבה שגדלת בה או לסיטואציות שנקלעת אליהן לקבוע לך לאן אתה רוצה להגיע. לא לאפשר לעיכובים ולמניעות (שקיימות אצל כל אחד ואחד מאיתנו) למשוך אותנו למטה ולפגוע בשאיפות וברצונות הכי טהורים שלנו. להיות אדם פרואקטיבי זה **להחליט** איפה אני רוצה להיות, לאן אני רוצה לקדם את החברה, ואיך מתוך זה אני רואה את הבניין הרוחני והאיש של העולם כולו - ולהתחיל לפעול כדי לממש את זה. לא לחכות שהחברה תגיב ולכוון את עצמי לפיה, אלא לחשוב כל פעם 'צעד אחד קדימה' כדי להצליח להאיר את הסובבים אותי בצורה המשמעותית והערכית ביותר.

דרכו של אבא ז"ל לא הייתה שזורה בנקודות של פרואקטיביות - היא היא הייתה פרואקטיביות מתמשכת. במחשבותיו, בהנהגותיו, ובפעולותיו היום-יומיות ביותר.

קריאת ה'הנני' המדהדת בכל יהודי עוד מימי אברהם אבינו, קוראת לנו להרים את הראש ולהישיר את המבט - הננו! אנחנו כאן, ויש לנו תפקיד. מתוך ענווה והזדהות, מתוך אומץ וקדושה, ומתוך השתייכות לעם היהודי, ולעולם כולו.

מתוך פרואקטיביות אמיתית, היוצאת מארבע האמות של ביתנו ומשפחתנו, המצפה מאיתנו ליזום במקום להגיב, ליצור במקום לתקן, ולהאיר במקום לגרש - מתוכה נגיע לחברה מרוממת יותר, קדושה יותר ואמיתית יותר.

תהי חוברת זו לעילוי נשמתו.

כתבה

פתח תקוואי ב' באייר ה'תשע"ו (10 במאי 2016)

יום הזיכרון: סיפורו של דוכן המשניות על המדרכה בהדר גנים פתח תקווה

עם היכנס יום הזיכרון לחיילי צה"ל ולנפגעי פעולות האיבה, מוצבת בשכונת הדר גנים זו השנה השישית עמדת לימוד משניות ברצף מכניסת יום הזיכרון ועד צאתו

דוכן המשניות

הכירו את הפרוייקט "משנה לכל נשמה" שהחל לפני כשש שנים כיוזמה פרטית של תושב שכונת הדר גנים בפתח תקווה. עמדת לימוד משניות ברצף מכניסת יום הזיכרון לחילי מערכות ישראל ונפגעי פעולות האיבה ועד צאתו.

בעמדה הממוקמת ברחוב מנחם בגין 48 ילמדו בכל רגע נתון שני חברים למשך 30 דקות. כל 30 דקות יוחלפו השניים על ידי שניים אחרים.

אורי שלומאי

מי שיזם את הפרוייקט המיוחד הזה הוא אורי שלומאי (48), יועץ ארגוני ומרצה בתחום של מדעי ההתנהגות הוא תושב שכונת הדר גנים בפתח תקווה. בראיון לאתר 'פתח תקוואי' מספר שלומאי איך הכל התחיל 'כאיש צבא לשעבר (סא"ל) תמיד התפעלתי לראות את שני החיילים שעומדים דום ליד דגל ישראל בכל מחנות צה"ל מכניסת יום הזיכרון ועד צאתו. בכל רבע שעה הם מתחלפים. ורציתי לאמץ את הרעיון הזה למשהו דומה. ולכן באתי עם הרעיון של לימוד משניות בכל יום הזיכרון, באופן שבו כל זוג לומד חצי שעה ומתחלף בעמדה המוצבת ברחוב"

על החלטתו להציב את העמדה דווקא ברחובה של עיר מספר שלומאי "אני רוצה שזה יהיה גלוי, וזה מאוד מרגש אנשים, אנשים חילונים עוצרים עם הרכב ומתעניינים, חרדים שגרים בשכונה ליד בגין הדר לא פעם ולא פעמיים עוצרים ולומדים יחד איתנו את המשניות, וזה קידוש ה' שיושבים בחוץ לעיני כל ולא בבית כנסת סגור שלא יודעים מה קורה שם. בכל שנה אני שולח לחברי השכונה והסביבה אימייל ובו אני מזמין אותם לקחת חלק בפרוייקט הזה, וכך אנחנו ממלאים למעשה משמרת של עשרים וארבע שעות של יום הזיכרון בלימוד לזכרם של הקדושים שנפלו."

לסיום אומר שלומאי "הייתי שמח שהפרוייקט הזה יאומץ בשכונות נוספות בפתח תקווה ובמקומות נוספים ברחבי הארץ."

”רצו אלינו בכו וחיבקו אותנו”, המחלצים מנפאל משחזרים

המיוחדים | מנדי ריזל | י"ז אייר התשע"ה

סגן-אלוף במיל' אורי שלומאי וסגן-משנה אביב מדהלה חזרו השבוע מנפאל - שם סייעו באיתור תרמילאים ישראלים ובמאמצי החילוץ בכפרים ובעיירות שנחרבו ברעש האדמה האדיר | לאתר 'קול ברמה' הם מספרים על הרגעים הקשים, הדרמטיים והמרגשים | מיוחד

קצת יותר מיממה לאחר רעידת האדמה האדירה שפקדה את נפאל, לפני קרוב לשבועיים, המריאו 260 חיילים וקצינים בחיל הרפואה ופיקוד העורף בצה"ל למדינה האסיאתית, כדי לסייע בפעולות החילוץ ובאיתור התרמילאים הישראלים. 45 מהם שבו השבוע ארצה, ובהם גם סגן-אלוף במיל' אורי שלומאי, תושב פתח-תקווה ובן המגזר הדתי-לאומי, שהיה אחד מהקצינים הבכירים במשלחת.

שלומאי כיהן כקצין מודיעין בקבע במשך 25 שנים. בשירות המילואים שלו, הוא נקרא להצטרף ליחידה הארצית של פיקוד העורף, "שנחשבת לסיירת של הפיקוד", כלשונו, "עם כוונת מאוד גבוהה. בכל רגע נתון ביממה, 'עשרים וארבע-שבע', כולל שבתות וחגים, ציוד החילוץ נמצא בקרבתנו. במקרה של קריסת בית או מבנה במדינת ישראל וגם מחוצה לה, עלינו להתייצב בתוך 3 עד 6 שעות. אנחנו הראשונים שנקראים לדגל. ביחידה יש שלוש פלוגות, ואנחנו מחלקים בנינו את סבב הכוננות".

גם הפעם הם הוזעקו - וגם הגיעו - בהתראה קצרה: "ב-2 לפנות בוקר הוחלט להוציא אותנו למשלחת וב-8 בבוקר כבר הייתה התייצבות של מאה אחוז".

הפלוגה שלו מונה קרוב למאה חיילים וביחידה כולה כשלוש מאות וחמישים חיילים וקצינים. "הרבה מהם רופאים, מהנדסים וכדומה; נתח גדול מהיחידה הגיעו מיחידות מיוחדות בצבא. מדובר באנשים שרואים שליחות בתפקיד הזה, וחלקם הגדול גם עוסק באזרחות במקצועות דומים לתפקיד שהם ממלאים ביחידה".

התפקיד של אורי ביחידה הוא קצין התנהגות אוכלוסיה. ב"אזרחי" הוא מנהל ארגוני. "אני אחראי ביחידה, מעבר להיותי מחלץ, על בניית תמונת מודיעין אוכלוסיה; להבין היכן יש אנשים לכודים, כמה, וגם מתי אפשר להפסיק לחפש כי כנראה אין אנשים או שהם לא בחיים. בהיבט של משלחת חו"ל, כמו הפעם, מטרתי ליצור את תמונת המודיעין היכן נמצאים הישראלים, מי יצר קשר ומי לא ולאילו זירות הרס להעביר מחלצים".

במקביל, אחד מתפקידיו בנפאל היה "להיפגש עם אנשים שיש להם חרדה גבוהה כיוון שפקד אותם אסון ולפגוש משפחות שמחפשות את היקרים ולהרגיע ולשאוב כמה שיותר אינפורמציה".

איך אתה מסכם את הפעילות בנפאל?

"זו זכות מאוד גדולה להיות שייך לעם ששולח את המשלחת הזרה הכי גדולה שהגיעה לנפאל - ואני מדבר כמובן על המשלחת הישראלית. נסענו עד לקצה העולם, כדי לעזור לעם הנפאלי. זה נכון שהיו שם גם ישראלים שצריכים עזרה והנתון הזה נלקח בחשבון, אבל גם בלעדיהם היינו יוצאים. הסתובבתי ברחובות ההרוסים וראיתי את הוקרת התודה בעיניהם המשתהות של הנפאליים, שמאוד העריכו את פעולות צה"ל עבורם. כך לדוגמא, הגענו לכפרים נידחים במדינה עוד לפני שהצבא המקומי הצליח לשלוח לשם צוותים, והענקנו במקומות הללו סיוע ראשוני, הבאנו להם אוכל ממנות קרב שסחבנו איתנו, וקיבלנו הרבה כבוד והערכה. זו, כאמור, זכות גדולה והרבה מאוד רוממות רוח לחזור לכאן לישראל ולדעת שעשינו כל מה שיכולנו ויותר. לשמחתי הרבה, גם מצאנו ב"ה את כל הישראלים הנעדרים, למעט אור אסרף שלצערי הרב אותר כשהוא ללא רוח חיים, אבל עשינו כל מה שיכולנו. אין ספק".

רבות דובר על הפעילות של שלוחי חב"ד בנפאל. פגשת בהם?

"כן. כחלק מהמאמצים שלנו לבנות את תמונת המודיעין, הלכתי לבית חב"ד ונעזרנו מאוד ברשימות הישראלים שהיו שם. בנוסף למקורות מידע של משרד החוץ ואתרי אינטרנט ו'ואטסאפים' - חב"ד מאוד סייעה לנו. שיתוף הפעולה בין הצבא הישראלי לבין חרדים, שבארץ אולי לא כל-כך מסתדרים ביחד, היה מרגש; באדמה של מדינה זרה כולנו ישראלים ויהודים, כולנו עם אחד, לכולנו מטרה אחת, ולכן היה שיתוף פעולה מלא של כל הגורמים".

סגן-משנה אביב מדהלה, הייתה גם היא במשלחת - לא כחלק משיירות מילואים, אלא במסגרת שירות סדיר.

"האמת שזו חוויה מדהימה, לצאת ולדעת שאתה הולך לעזור לאנשים. אין ספק שהמשלחת הישראלית נתנה יד מאוד גדולה לנפאליים. עד שלא מגיעים לשם לא מבינים עד כמה האסון הוא גדול. הרבה אנשים באו והודו לנו על הטיפול הרפואי ועל התקווה שנתנו להם; גם החזרה של הישראלים, שלה סייענו, היא שליחות ועוצמה מאוד גדולה".

היה הבדל בין המשלחת הישראלית למשלחות האחרות?

"כל משלחת - מכל מדינה - קיבלה גזרה בנפאל, כי באמת נשלחו הרבה משלחות של חילוץ: מהולנד, פולין, תורכיה ואפילו פקיסטן - אבל הסדר גדול שלנו היה אדיר. הכי עוצמתי; בעוד שלכולם היה מאהל קטן, אצלנו מחנה עצום. כל המחנות התפעלו מאיתנו, אפילו הפקיסטנים".

פגשתם אותם?

"באחת הנסיעות שלנו, הורו לנו לחכות לקצין נפאלי בנקודה מסוימת, כדי שהוא יצטרף אלינו משם ויכוון אותנו. כשהגענו, ראינו שנקודת המפגש היא במחנה של צבא פקיסטן. בתחילה נבהלנו, אבל אחר-כך, כשירדנו, הם קיבלו אותנו בחמימות אבל סירבו להצעתנו להצטלם. אחרי הכול, למרות המתיחות בין העולם המוסלמי לבנינו, כיוון שמטרתנו ומטרתם הייתה להציל חיים - הכול מתגמד. נראה לי שגם אצלם".

הצלחתם להציל אנשים מההריסות?

"היינו שם שלושה צוותי חילוץ, כאשר אני נמנית על הצוות של ה'סדירים'. קיבלנו מודיעין מהאוכלוסייה המקומית היכן יש היתכנות להימצאותם של אנשים חיים. כל אחד מאיתנו סחב

תיק ענק של חילוץ. הלכנו מאתר לאתר עם כל הציוד על הגב, שהיה כבד מאיתנו, וזה היה ממש מאתגר. לי לדוגמא נתנו לי לסחוב גנרטור. ובנוגע לשאלתך - כשנכנסו לכפרים, ראינו מיד את ההרס הרב. לא היו אפילו דרכי גישה, ונאלצנו ללכת על ההריסות.

האמת היא שכבר הגענו בשלב שבאמת נדיר למצוא אנשים חיים, כי חלפו המון שעות מאז רעידת האדמה. לצערי, הצוות שלי לא מצא אנשים חיים, אבל ממש חיפשנו. באחד הכפרים עבדנו במשך יום שלם למצוא אנשים חיים, בעקבות מודיעין שקיבלנו על הימצאותם של לכודים מתחת למבנה, אבל בסוף היום הבנו שאותם לכודים לא חיים; כיוון שחילוץ הגופות לא הייתה המטרה שלנו, נאלצנו לעזוב את המקום ולנסות להציל אחרים.

היו מן הסתם הרבה גופות..

"כן. היו הרבה גופות, שנערמו בידי המקומיים - אבל היו גם הרבה ריחות. כיוון שהטמפרטורה שם מאוד גבוהה, הריחות התפשטו וזה הקשה על פעילותנו. למרות זאת, אבל כשאתה מגיע למצב הזה - הכול מתגמד ושום דבר כבר לא קשה".

מה הרגע הכי מרגש שזכור לך?

"יצא לי להשתתף במשימה שבמסגרתה החזרנו 15 ישראלים. אני, כבאי ושני רופאים נסענו עם אוטובוס לאזור שבו הם היו אמורים להיות, והבאנו איתנו הרבה אוכל, כי הם היו תקועים בטרק. אף אחד מהם לא ידע בכלל שהגענו לסייע ושיש משלחת כל-כך גדולה מישראל - וברגע שהם ראו אותנו, הם פשוט רצו אלינו ובכו. היו שם שני חבר'ה דתיים שבאותו רגע, כאשר נפגשנו, הניחו תפילין וטלית והתפללו בדמעות. זה היה רגע מרגש של אחדות - שם בנכר".